ԹԻՒ 7677 26 ՅՈՒԼԻՍ 1911 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

8 Août 1911 N. 7677 صالی ۲۶ تموز ۱۳۲۷ نومرو ۷۶۷۷

ԱՐԵՒԵԼՔ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ԻՆ FONDÉ EN 1883 پازا رایرتسندن ماعدا هر کون نشراولنور . تاریخ تأسیسی ۱۸۸۳

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՕՅԱԶԻԱՆ - ԳԱԼԱԹԻԱ

آره‌ولك
یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیاز ومدیری قره‌کین بویاجیانه
درسعادت — غلطه
ابونه قیمتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات
ایچون سنه‌لکی ۱۰۰ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر .

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Տարեկան Վեցամսեայ.
Դուրսանները Ֆրանկով 100 54
Արտասահման » 35 20 ֆր.

نسخه‌سی ۱۰ پاره
10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
AREVELK

JOURNAL ARMÉNIEN
DIRECTEUR - PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆԻ ՄԱՏ ԿԱՑ...

Դաշնակցականներու հանդէպ տածած հիացումս ապահովաբար իմ մեծագոյն առաքինութիւնս չէ եղած երբեք։ Եւ ամէն անգամ կրկնաւոր՝ թիթեղ ներկայացած է ինծի վարանած քննադատակ զիրենք մերթ լուրջ և մերթ հեգնական ձեւով, բայց միշտ անկեղծութեամբ, համոզումով և առանց վարանումի։ Բայց պէտք է ըսեմ որ Դաշնակցութիւնն և Դաշնակցականներու դէմ մուլուանդ նախապաշարում մը չեմ և չեմ դաւանիր թէ ինչ որ Դաշնակցութիւն կը բուրէ անպայմանաւ վնասակար կամ զէշ բան մըն է։

Այս կարճառօտ յառաջաբանէն ետքը դաւանում բ՛ուն ըսելիքս։

Այս օրերս Էսաեան վարժարանի խնդիր մը կայ մէջտեղ։ Բեկացի գիտակից և քիչ շատ զարգացեալ երիտասարդութիւնը և մա ուանի Էսաեանի նախկին սանները, իրաւամբ կը տեսնեն թէ թաղին վարժարանը չհամապատասխաներ Բեկրայի պէս կեդրոնի մը պահանջումներուն, թէ ծախսուած դրամովը կարելի է շատ աւելի լաւագոյն պայմաններու մէջ դնել այդ կըրթարանը, թէ դասատուներու և վարժուհիներու փոխոխումը անհրաժեշտ է, թէ վարժարանին ներքին բարեկարգութիւնը շատ խղճալի վիճակի մը մէջ է և թէ թաղական Խորհրդին պարտականութիւնն է մինչև յառաջիկայ ամբերջանի բացման ատեն արմատական բարեփոխումներ մտցնել այդ կրթական հաստատութեան մէջ։

Բոլոր այս գիտողութիւններուն մասին ոչ ոք ապակարծիք է և բոլոր թաղացիները կ՛ընդունին որ իրենց վարժարանը պէտք ունի հիմնական բարեփոխումի մը։ Այս մասին սկսած պայքարն ալ առաջին օրէն համակրութեամբ ողջունուեցաւ ամէն կողմէ և նոյնիսկ թաղական խորհուրդը պատրաստակամութիւն յայտնեց վարժարանը հիմնովին բարեկարգելու։

Բայց ահա յանկարծ հոլը փոխուեցաւ և ինքնատ ներկայ դրութեան չարտօնակութեան հոտանք մը առաջ եկաւ։ Փոքրուք մը մէջտեղ նեռուեցաւ, ա՛նանչ պանչ խորհրդաւոր ձեւով մը, աչքի նըշանակալից քթթումներով, կեղծ արտուիրթով մը չլսուած ակնարկներով.

— Դիտէ՛ք, զորմին մէջը Դաշնակցականներուն մասը կայ...։

— Ինչ կ՛ըսես։

— Հապա՛... անոնք կ՛ուզեն Էսաեան վարժարանը ձեռք անցնել և ասոր համար է որ անօրէնին և ուսուցիչներուն դէմ պայքար կը մղեն։

— Բայց միթէ ուսուցչական արդի մարմինը գոհացուցիչ է...

— Ինա՛ւ երբեք, բայց անոնք հանել կ՛ուզեն որպէսզի անոնց տեղ իրենց մարդիկը դնեն... հիմա հասկցա՞ր սպառնացող վտանգը... լաւերախտաբար ատենին «Փարզին» գացինք, եթէ ոչ բանտինիս բուրդ էր...։

Գրեթէ այդ ձեւով իմ ականջիս ալ այդ խօսքերը փոխանցին և փոխանցողներն ալ բո՛ւն իսկ Էսաեան վարժարանի ուսուցիչներէն մին էր, ինչ որ անչուշտ զօրաւոր փաստ մըն է ըսուած խօսքերուն ճշմարտութեանը...։

Էսաեան Սանուց Միութեան մէկ անդամին կողմէ «Արեւելքը»ի մէջ հրատարակուած չարք մը յօդուածներ նմանապէս այդ Դաշնակցական խորտիլակը կը ճօճեցնէին մեր վեհերտ պարբերականներու սանմակած աչքերուն.

— Կուգան կոր հա՛... աչքերնիդ բացէ՛ք։

Արդ, ըստ իս, խնդիրին այս ձեւը տալ ազգային, ծիծաղաշարժ ու միանգամայն անարդար է։

Կրնայ ըլլալ որ Էսաեան վարժարանի արդի վիճակին դէմ պայքար մղողներուն մէջ գտնուին Դաշնակցականներ, կրնայ ըլլալ նաեւ որ Դաշնակցական ուսուցիչներ քանտտա ըլլան այդ վարժարանին մէջ պաշտօն ստանձնելու, սակայն համար մը միթէ պէտք է որվարժարանը կարգի դնելու չափատենք կամ վնասենք թէ այդ վարժարանը ամէն կերպով գոհացուցիչ է իր արդի վիճակին մէջ։ Այդ ինչ տխմար մոլեռանդութիւն է և ինչ կրթամարար հակառակութիւն։ Եթէ սկզբունքով կուսակցականները չպիտի ընդունուին վարժարաններու մէջ, այն ատեն պէտք է հնչակեանն ալ, Ռամկավարն ալ վտարել զպրոցներէն և կամ հարկ է հաւատալ՝ թէ ատեան մը հիմնել որպէս զի վարժարաններու մէջ պաշտօնի կոչուող ուսուցիչները քննուին և ապացուցուի թէ անոնք ո և է սկզբունքի, ո և է գաղափարի, ո և է վարդապետութեան յարած չեն, թէ քաղաքական և ընկերային հարցերու մէջ ո և է որոշ կարծիք մը չունին, թէ յարում մը, ձգտում մը, թռիչք մը, ըղձանք մը չունին և թէ կատարեալ աւանակներ են, մեր ազգային վարժարաններուն մէջ դասաւանելու արժանի...։

Մեզի պէս ազգի մը մէջ ուր հարիւր չորսուկէս կարող մարդ ունինք քիչ շատ հանրային գործ մը կատարելու համար եթէ այդ տեսակ ստուգումներու կրնանք ա՛ս Դաշնակցական է, ա՛ս Հնչակեան է, ա՛ս Ռամկավար է, ա՛ս չերեսթեի է ըսելով, ալ ո՞ւր կ՛երթայ վերջերնիս։

Կուսակցական մը շատ օգտակար ուսուցիչ մը կրնայ ըլլալ, եթէ կարող է, երբ իր դասախօսած նիւթէն չէզոք ուսանողի և անմասնակ փրօփականդի մը չկրկի վարժարանի աշակերտներուն մէջ։ Բայց այս մասին ալ կարելի է շատ դիւրաւ հակադրութիւն կատարել և առաջին առթիւ զինքը դադրեցնել պաշտօնէ։

Սակայն «Ի յաւաղաղութիւն» վճռել թէ ամէն Դաշնակցական պատուհաս ու չարիք մըն է որմէ պէտք է խուսափիլ ամէն զըգնով, տարկա անդատկան չարտաղանցութիւն է։

Մասնաւորելով խօսքս Էսաեան վարժարանի վրայ, կ՛ըսեմ թէ Դաշնակցութեան խրատիլակը պէտք չէ որ պատրուակ մը ըլլայ ենթրիկներու ձեռքը բարեկարգութեան անհրաժեշտ գործը խանգարելու համար։

Էսաեան վարժարանը արդի վիճակին մէջ կարելի չէ չարտնակել. ա՛յս է ահա՛ իրականութիւնը։ Ասոր մէջ դաշնակցականութիւնն չգտիր և եթէ Բերայի Թաղական Խորհուրդը, այդ տեսակ պատաւական բամբասանքներէ ազդուելով և կամ մենծ ազգային կոլոգվիզմէն տարուած չուզէ բան մը ընել, այն ատեն թաղացիներուն կը մնայ զոյծել։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ
ԳԵՂԵՑԻԿ ՕՐԻՆԱԿ ՄԸ
ԱՆԴԱԼԻՈՑ ԽՈՐՀՐԴԱՐՈՒԹԵՆ ԼՈՂՈՒ

Այն օրէն ի վեր որ Լորտերու ժողովը մերժեց ազատական նախարարութեան կիսատացոյցի օրինագիծը, սահմանադրական տագնապ մը կը սլրէ Անգլիոյ մէջ, որ երթալով հետզհետէ այնքան սուր համեմատութիւն կ՛առնէ որքան վերջնական լուծման կը մօտենայ։

Տագնապին պատճառներուն, բնութեան, ընթացքին, փոփոխակի դարձուածներուն և պարագաներուն վրայ խօսիլ չուզելով, որոնք դուրս կը մնան մեր այսօրուան բանիներու սահմանէն, բաւարարվին սարբեր կէտի մը վրայ կը հրաւիրենք մեր ընթերցողներուն ուշադրութիւնը, բայց որպէսզի գիտցուի թէ տագնապը ինչ կենսական խնդիրէ ծագում առած է և ըստ այնմ ճանչցուի Անգլիացիներուն մնուրութեան իսկական նկարագիրը որ բուն իսկ նիւթն է այն բանին զոր պիտի ուզէինք բացատրել, երբ տողով հարկ կը զգանք յիշեցնել թէ կը վերաբերի բուն իսկ Լորտերու ժողովին գոյութեան բուն տեսականին, իսկ բոլոր հարուստ դասակարգի քսակին կը դպչի բուն գործնականին։ Ասոր համար ազատական նախարարութեան դէմ միացած են թէ բոլոր հին պահպանողականները, երեսփոխան կամ լորտ, և թէ Միութենականները, այսինքն Իրանտայի ինքնօրինութեան հակառակող ազատականները։

Խնդիրն կը հետեւի ուրեմն թէ երկու կողմն ալ կիրքերը որքան բորբոքած են, մանաւանդ ընդդիմադիր կողմը, որ յարձակման ենթակայ է օրուան ազատական նախարարութեան երեսէն, որուն բոլոր սրտով այժ կուտան Իրանտայի երեսփոխանները, յուսալով հասնիլ իրենց նպատակին Լորտերու Ժողովին «վեթօ»ն իրաւունքին ջնջման շնորհիւ, որ լուն կորիդն է բոլոր վէճերուն։

Արդ կիրքերու այսքան հակառակամարտ կերպով բորբոքած ատեն ինչ կը սպասիլք որ ընէին Անգլիացիները։ Անհրկի երկպառակութիւն մը և հաստատակայ շահերու անահանումը ու լքումը կ՛ենթադրուի թէ պիտի ծագէին այդ կիրքներէն, այնպէս չէ. բայց ոչ, լոյսորովին սարբեր ընթացք մըն է զոր պարզեց Անգլիոյ Խորհրդարանը անցեալ օրը, օրինակ տալով բոլոր աշխարհի մեծ ու փոքր ազգերուն ու տէրութիւններուն թէ որ և է ժողովուրդ կրնայ ներքին խնդիրներու համար կարծիքի անհամաձայնութիւններ ունենալ, երկպառակիլ ու պայքարներ մղել, բայց արտաքին խնդիրներու, հասարակայ մեծ շահերու և կենսական հարցերու առթիւ օտարին դէմ պարտի մուտնալ ամէն հնաք ու հակառակութիւն և կատարեալ համերաշխութեամբ ու միութեամբ զործել իրրեւ մէկ հոգի ու մէկ մարմին։

Հայրենասիրութեան այս գեղեցիկ օրինակն է զոր տուին Անգլիացիները անցեալ օր իրենց Խորհրդարանին ընդդէմ, երբ հակառակորդ բոլոր կուսակցութեանց պետերը իրենց յատուկ պարաք սեպեցին հանչակել իւրաքանչիւրն թէ սահմանադրական տագնապի ներքին խնդիրը երբեք պատճառ չկրնար ըլլալ որ ամենքը միահամուռ միութեան քաղաքականութիւնը ու ուղղութիւնը չքնեն ու չգործադրեն արտաքին խնդիրներուն մէջ օտարներու դէմ։

Անգլիական Խորհրդարանին բոլոր կուսակցութիւնները այս հրապարակային աղդարարութիւնը աչխարհի ուղղել կարեւոր դասեցին զլխաւորապէս Մարոքի խնդրոյն ստացած ծանրակշիռ հանգամանքին պատճառով, զի սկսած էր այնպիսի գաղափար մը գոյանալ այլ և այլ չրջանակներու մէջ թէ սահմանադրական տագնապը երկպառակած ըլլալով Անգլիացիները և բոլորովին զբաւած անոնց ուշադրութիւնը՝ ժամանակ կամ արտաքին ազդեցութիւններ չունի իրենց վրայ զրաղիլ այնքան արտաքին խնդիրներով, ինչպէս, օրինակի համար, Գերմանացիները կը յուսային թէ նաև Մարոքի խնդրոյն։

Բայց Խորհրդարանի ելմէն արուած այդ յատակ, բացորոշ և վճռական յայտարարութիւնը ծանրակշիռ աղդարարութիւն մըն էր Գերմանացիներուն ուղղուած մասնաւորապէս և բոլոր աշխարհի ընդհանրապէս թէ ամէն ինչնք որ այդպէս կը համարին Անգլիացիները, լաւ չեն ճանչցեր զանոնք, և հետեւաբար կը սխալին իրենց յոյսերուն և հաշիւներուն մէջ։

Հաւիւ թէ այդ յայտարարութիւնը հրաչակեցաւ, և ահա Գերմանացիները խենդկան ու տէրութիւններուն թէ որ և է ժողովուրդ կրնայ ներքին խնդիրներու համար կարծիքի անհամաձայնութիւններ ունենալ, երկպառակիլ ու պայքարներ մղել, բայց արտաքին խնդիրներու, հասարակայ մեծ շահերու և կենսական հարցերու առթիւ օտարին դէմ պարտի մուտնալ ամէն հնաք ու հակառակութիւն և կատարեալ համերաշխութեամբ ու միութեամբ զործել իրրեւ մէկ հոգի ու մէկ մարմին։

Հայրենասիրութեան այս գեղեցիկ օրինակն է զոր տուին Անգլիացիները անցեալ օր իրենց Խորհրդարանին ընդդէմ, երբ հակառակորդ բոլոր կուսակցութեանց պետերը իրենց յատուկ պարաք սեպեցին հանչակել իւրաքանչիւրն թէ սահմանադրական տագնապի ներքին խնդիրը երբեք պատճառ չկրնար ըլլալ որ ամենքը միահամուռ միութեան քաղաքականութիւնը ու ուղղութիւնը չքնեն ու չգործադրեն արտաքին խնդիրներուն մէջ օտարներու դէմ։

Անգլիական Խորհրդարանին բոլոր կուսակցութիւնները այս հրապարակային աղդարարութիւնը աչխարհի ուղղել կարեւոր դասեցին զլխաւորապէս Մարոքի խնդրոյն ստացած ծանրակշիռ հանգամանքին պատճառով, զի սկսած էր այնպիսի գաղափար մը գոյանալ այլ և այլ չրջանակներու մէջ թէ սահմանադրական տագնապը երկպառակած ըլլալով Անգլիացիները և բոլորովին զբաւած անոնց ուշադրութիւնը՝ ժամանակ կամ արտաքին ազդեցութիւններ չունի իրենց վրայ զրաղիլ այնքան արտաքին խնդիրներով, ինչպէս, օրինակի համար, Գերմանացիները կը յուսային թէ նաև Մարոքի խնդրոյն։

Բայց Խորհրդարանի ելմէն արուած այդ յատակ, բացորոշ և վճռական յայտարարութիւնը ծանրակշիռ աղդարարութիւն մըն էր Գերմանացիներուն ուղղուած մասնաւորապէս և բոլոր աշխարհի ընդհանրապէս թէ ամէն ինչնք որ այդպէս կը համարին Անգլիացիները, լաւ չեն ճանչցեր զանոնք, և հետեւաբար կը սխալին իրենց յոյսերուն և հաշիւներուն մէջ։

Հաւիւ թէ այդ յայտարարութիւնը հրաչակեցաւ, և ահա Գերմանացիները խենդկան

ՊՕՅԱԶԻԱՆ - ԳԱԼԱԹԻԱ

մալիսորլար مسئله‌سی

قره‌طاغ حکومتی سوز دیکله مکه، ومالیسورلر مملکتلرینه عودت ایتمکه باشلادقلرندن محاربه اندیشه‌لری زائل اولمقده‌در .

مالیسورلرك سلك عسکریه داخل اولمق اوزره اختلافلرینه نهایت ویردك ، کندی لسانلرینه واقف مأمورلر کوندره‌جکمزی، ایکی سنه‌لك ویرکولری تحصیل ایتمیه‌جکمزی، یالکز طاغلرده سلاح قوللانه‌جقلرینی مکتبلر کشاد ایده‌جکمزی ، یوللرك ویقیلان اولرك تعمیر و انشا ایدیله‌جکنی تعهد ایتدیکمزدن ماعدا وقت حصاده قدرهرکون مالیسورلره یارمشر کیلو مصر بغدایی و او بارق صاحبی اولمیانلره دخی بر آلتون ویره‌جکمزه ویانیه واشقوده‌کوللرینی قوروتاجغمزه دائر سوز ویره‌رك عصاة ایله بز غایتله عالیجنابانه ، طوراندق.

ویرمش اولدیغمز تعهداتدن شو استنتاج اولنورکه شاید بز اهل وقوفدن فعال برمالیه ناظرینه مالك اولسه ایدك مالیسورلر عصیان ایتمکه حاجت کورمیوب بومسئله برقاچ آیدنبرو نه‌افکار عمومیه‌یی نه‌ده آوروپاسیاسیاتنی اشغال ایده‌جکدی.

فی الحقیقه مالیسورلرك مطالبندن عصیان ایتدکلرینك اسبابی طرق ومعابرك یوز اوسته ترك ایدلدیکی وکوللرك قوروتولمادیغی کبی برطاقم مطالب عمرانپرورانه اولدیغی آکلاشیلیر .

مالیسورلرك قره‌طاغه فرار ایتمه‌لری ، بعض کیراجیلرك اوطوردقلری خانه‌نك طامندن یاغمور قطره‌لری طامله‌دیغی ، اوجاغك چکمه‌دیکنی ویاخود خانه‌نك تعمیره محتاج بولندیغی درمیان ایده‌رك اودن چیقمالرینه تشبیه اولنه بیلیر .

حکومت عثمانیه شمدی خاطرنواز بر اوصاحبی کبی عاصیلره شویله‌ده ادارهٔ کلام ایدییور .

— سز کلیکزویریکزده راحت اوطوریکز، بمنه تعالی هرشئی نظامه کیروب بتون نواقصکز اتمام اولنور .

بر آز یوقاریده سویلدیکم وجهله خانه‌نك معماری یعنی نافعه نظارتی وظائفنی حقیله اجرا ایتمش اولسه‌یدی بومسئله اورتده‌یه چیقمایوب مالیسورلرده بویله نامرد واسطه‌لره مراجعت ایتمیه‌جکلردی .

هربرمشکلات حل وفصل اولندقدن صکره ، قفالرینك قیزغین بروقتده قره‌طاغه مسافرهٔ فرار ایدن مالیسورلر بزه بربشقه حساب دخی کوسترمکده‌درلر .

قره‌طاغ طبیعی بومسافرلرینه،هند طاووقلری ویاخود باقلوه‌کبی یمکلر ویرمدیکی ومصر بغدایی چوالرینی اوکلرینه بوشالته‌رق .

— موره‌ییکز.... دیو اکرام ایتمش اولدیغی معلوم ایکن ، مصر بغدایی بدلی اولمق اوزره قره‌طاغ بزدن شمدی‌درت میلیون فرانق برپاره طلب ایدییور .

عجبا بوپاره‌یی ویره‌جکمی‌یز ؟

دوستلرمز بزه :

— ویرك‌ده دفع اولسون دییورلر .

الحاصل شرقلیلره مخصوص اولان برسخاوتله، بوپاره‌دن برمقدار تنزیل ایدرك ، ویروب طاتلی‌به باغلایه جغمز محتملدر .

ویره‌جکمز بوپاره‌لر ایله مالیسورلرك ایسته‌دکلری ، یوللری ، مکتبلری یاپوب کوللری قوروتارق، لوازمات میریه‌یی اجرا ایتمش اولسه ایدك بوکونکی اغتشاشلره محل قالمیه‌جقدی .

ایشته بویله اوصاحبی اولندن دوشونوب ایجاب ایدن اصلاحات وتعمیری اجرا ایتمدیکندن دائما کندیسی متضرر اولور .

آلمان تجارتنك نصیحتلری .

حال حاضرده آلمانیاده میلیونلرجه نسخه‌لری موقع تداوله چیقاریلان بررساله بروجه آتی اون مهم نصیحتلری مندرج اولدیغندن ، بروکسلك « سوار » غزته‌سندن عیناً اقتباس ایدییورز .

اولا . اك کوچوك مصرفلریکزده بیله وطنداشلریکزك و وطنك منفعتنی کوزه‌تیکز .

ثانیاً . براجنبی مالی اشترا ایتدیکزده ، ولو اون پاره‌لق برشئ اولسون ، وطنك منفعتنی خلیلنیز ایتمش اولدیغکزی فکریکزه کتیریکز.

ثالثاً . نقد پاره کزدن ، آلمان تاجرلری وآلمان عمله‌سی مستفید اولمالیدرلر .

رابعاً . اجنبی آلات و ادواتی وماکنه‌لری استعمالیله آلمان طوپراغنی ، آلمان خانه‌لرینی، آلمان فابریقه‌لرینی تخریب ایتمیکز .

خامساً . سفره‌کز اوزرنده اجنبی اتلری بولندیرمایکز زیرا اونلر هم آلمانیانك تجارتنه مانع هم ده آلمان امور دائرهٔ صحیه‌سندن کچمه‌دکلری جهتله ، مغایر صحت‌درلر .

سادساً . آلمان کاغدی اوزرنده آلمان قلمیله یازوب مرکبنی آلمان سونکر کاغدی ایله قوروتمالی‌سکز.

سابعاً . یالکز آلمان البسه‌لری اکتسا ایله آلمان شابقه‌لریله تزین ایتملی‌سکز .

ثامناً . آلمان حبوباتی ، آلمان میوه‌لری آلمان پیراسی یالکز آلمان قوتی حصوله کتیره‌بیلور.

تاسعاً . اکر سز آلمانیانك آرپه قهوه‌سنی سومه‌سکز آلمان مستملکاتندن کلن قهوه‌لری استعمال ایدیکز، چوچقلریکز ایچون شوقولا، قاقاوو وسائره آلدیغکزده صرف آلمان معمولاتی اولمه‌سنه دقت ایدیکز .

عاشراً . اجانبك مدح وثنالری سزی عقللی حرکتکزدن منع ایده‌مه‌سین،وسز امین اولدیکه بیوك المانیانك هربرفردی ایچون اك معتبر ، واك کوزل امتعه آلمان محصولاتیدر .

ԱՆԴԱԼԻՈՑ ԽՈՐՀՐԴԱՐՈՒԹԵՆ ԼՈՂՈՒ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՕՐԻՆԱԿ ՄԸ

(۹۸)

عبدالحمید وشریف هولمس

ایکنجی قسم :

قهرمان تورك خانمی

سکزنجی باب

صالحه خانمك استنطاقی

رفقالرندن برطاقمی نابدید اولمش وتعقیبات کسب شدت ایتمشیدی .

بیوك چوجغم ایله یالکز براوطه‌ده کوریشرکن « ظن ایدرسه‌م صره بزه کلدی » دیو سویلشیدی. بوسوزلرك قلبمده‌حصوله کتیردیکی هیجانی حس ایتدیرمیه‌رك کندیلرینه تقدیر آمیز نصیحتلرده بولندم .

او وقتلر آقسرای طرفلرنده کوچوك اخشاب برخانه‌ده اوطورر دم ، برپازار ایرتسی کونی آقشام اوزری قپو چالندی .

پنجره‌مك قفسنی یوقاری قالدیره‌رق ، درسعادتده بولندیغندن بیله خبردار اولمدیغم ، زوجمك صادق احبابندن قول آغاسی حقی بك اولدیغنی کورنجه،علی العجله قپویی آچوب ایچری‌یه دعوت ایتدم ، یوزینك رنکی آتمش وفوق الحد اندیشناك برطرزله ، سلام بیله ویرمکه حاجت کورمیه‌رك :

— چوجقلرندن برخبرك وارمی ؟ دیو صوردی .

تترك برسسله :

— جمعه ایرتسی کونی صباحلین ایرکن مکتبه‌متوجهاعزیمت ایتدیلر.... عجبا بربدبختلق می اولدی ؟ سوزلریله جواب ویردم .

حقی بك جواب ویره‌جك یرده هیجانلی چهره‌سیله :

— خانم، وقت غیب ایتمکسزین، یوزیکزه براورتو قویوب بنمله برابر کلیکز ...

بونی متعاقب :

شجیع برضابطك زوجه‌سی اولدیغکزدن، بوتهلکه‌لی ساعتلرده کمال جسارتله حرکت ایتمکزی رجا ایدرم .... دیدی .

حقی بکك شو معنیدار سوزلرندن بیوك بربدبختلق وقوعبولدیغنی آکلایه‌رق، محزون ومکدر یورکم فنا فنا چارپمغه باشلادی ایسه‌ده، نره‌یه‌کیده‌جکمزه دائر برشی صورمغه جسارت ایده‌میوب عجله ایله یوزیمی اورتدم ، وحقی بکله برابر عزیمت ایتمیه حاضرلندم .

حقی بکله زقاغه‌چیقدیغمزده تصادف ایتدیکمز بوش برعربه‌یی طوردیره‌رق ، راکب اولدق وحقی بك عربه‌جی‌یه « بزی یدی قله‌یه کوتور» ، دیدی .

عربه یوله چیقدی ، درونمده اندیشه‌لرم کیتدکجه شدتلنمکده ایدی،فقط زوجمك دوستنه برشئ صورمغه دها جسارت ایده‌مدیکم کبی اونده دخی معنیدار برسکوت کورمکده ایدم .

الحاصل سکوتی اخلال ایده‌رك :

— خانم ، بنمده حربیه مکتبنه دوام ایدن اون طقوز یاشنده . . . ضیا نامیله براوغلوم اولدیغنی بیلیرمیسکز ؟ دیدی .

— اوت ! چوجقلرم رفیقلرندن . . . ضیا نامیله بری حقنده دائما بحث ایدرلردی ، دیو مقابله ایتدم .

حقی بك جواباً :

— اوغلوم ضیا ، چوجقلرینك رفیق اولوب ، بوسنه مأذون اوله‌جقدی .... دیدی.

قورقونج بر بدبختلغك وقوعبولدیغنی تفرس ایتدیکم حالده ، ایکی سوز سویلمکه اقتدارم یوقدی،حقی بك دخی سکوت ایتدیکمی کوروب، اوده سوزینی کسه‌رك ، سیغاره ایچمکه باشلادی .

ایچه ایلروله‌دکدن صوکره ، حقی بك قازلی چشمه ساحللرنده ، عربه‌یی طوردیروب آشاغی ایندك، عربه‌جی کری دونه‌رك کوزدن نهان اولدی .

حقی بك بکا خطاباً :

کیده‌جکمز یرده عربه یولی اولمادیغندن، برآز یورویه‌جکز ، دیدی .

لکن بودفعه جسارت آله‌رق :

— نره‌یه کیده‌جکز ؟ دیو صوردم .

زوجمك احبابی :

— برارمنی بالقجینك خانه‌سنه ، دیدی .

بیك درلو شیئلر خاطرمدن کچیوردی،فقط قطعی برقرار ویره‌مزدم یالکز مسئله چوجقلرم اوزرینه اولدیغنه قناعت حاصل ایتمکده ایدم .

برآز وقت یورودکدن صکره ، دکز کنارنده، طاشلر آرقه‌سنده انشا ایدلمش کوچوك برقلبه‌یه واصل اولدق. قپو آچیق اولوب اشیك اوزرنده اوطورمش اختیار بربالقجی آغنی تعمیر ایتمکده ایدی .

حقی بك بالقجی‌یه سلام ویره‌رك :

— مکتبلی کنج بوراده‌میدر ؟ دیدی .

اختیار قورقاق برچهره ایله :

— اوت ، بوراده‌در ، بك افندی الله عشقنه بنی بوحالدن قورتاریکز، زیرا هرساعت اندیشه‌ده‌یم ....

حقی بك بالقجی‌یه خطاباً :

— هیچ‌سنك‌قورنده اولمسون، قورقه‌جق برشئ یوق ، دیو جواب ویردی .

اشبو سوزلری متعاقب قلبه‌دن ایچری‌یه کیره‌رك ، آرقه‌سندن کیتمه‌می بکا اشارت ایتدی .

قلبه‌نك حولیسنده برقوجه قاری چوراب اورمکده ایدی ، بوکا هیچ اهمیت ویرمیه‌رك کچوب ، بالقجیلغه دائر برطاقم ادواتله طولو کوچوك براوطه‌یه کیردك ، بالقجی دخی برابر کلمش ایدی .

حقی بك اوطه‌یه احاطه‌لی برنظرله باقه‌رق:

— بوراده دکلی‌در ؟ دیدی .

بالقجی اوطه‌نك برکوشه‌سنده بولنان بیوك برصندوغك یانه کیده‌رك قپاغی آچدی ویاواش برسسله :

— ایشته بوراده بالق آغلرینك دیبنده صاقلانمشدر . دیدی .

صندوغك ایچندن کنج برچوجغك باشی کورندی .

(مابعدی یارین صباح)

استخراجاً طبی ممنوعدر

լարեցած, կէս առ կէս զեղչելին իրենց յաւակնոտ պահանջները Մարոքի մասին. ա՜ւա՜ղ իրենց փոխարէնութիւն՝ ամբողջ ֆրանսական Բօնոն կ'ուզէին։ Վերջին հեռագիրները կ'իմացնեն թէ այժմ ոչ միայն անոր կնոջը գոն կ'ըլլան, այլ և իրենց «Թոկոլոսան» կոչուած ամերիկեան մէկ գաղթավայրն ալ Ֆրանսայի ձգելու պատրաստ են խնդրոյն բարւոք ու հաշտարար կերպով կարգադրութեան սիրոյն համար։

Բայց հոս ինդիրը անոր վրայ չէ թէ անգլիական Խորհրդարանի այդ յայտարարութիւնը ինչ ազդեցութիւն բրաւ գերման քաղաքականութեան վրայ և կամ թէ ինչ ելք պիտի ունենայ Մարոքի գործը անոր մնորհիւ, այլ սոսր վրայ է թէ ինչ հետեւանի օրինակ էր զոր տուին Անգլիացիները բոլոր ազնարի ազգերուն ու ժողովուրդներուն՝ իրենց այդ հայրենասիրական հրաչալի յայտարարութիւնովը։

Այսպիսի բնութիւն ու նկարագիր ունենալուն մնորհիւ է անչափ որ Աղանոնան ովկիանոսի մէջ սահմանափակուած քանի մը կղզիներու ժողովուրդը յաջողած է երկրագունտի և մարդկային տեսի մէջ չորրորդի ճակատագրին տէր դառնալ և համաշխարհային քաղաքականութեան զեկը իր ձեռքը ունենալ։ Եւ արդէն Անգլիոյ բովանդակ պատմութեան մէջ չկայ օրինակ մը որ ցուցնէ թէ Անգլիացին թշնամնոց կողմն անցնի... իր ազգին ու հայրենիքին զէմ պատերազմած ըլլայ, մինչ Ֆրանսացիներու, Գերմաններու, Իտալացիներու, ևն. կողմէ այդ կարգի օրինակներ շատ կան։ Հապա Հայոց հին պատմութեան մէջ, ՝ օ՜հ, ինչ դառն օրինակներ չեն վրնոտար։ Երանի թէ գոնէ մենք օրինակ առնէինք անգլիական հայրենասիրութեան սոյն աքանչելի ցոյցէն մեզի վերաբերեալ դրուագներուն մէջ։

ՄԱՐԿՈՍ ՆԱՓԹԱՆԵԱՆ

Յարութիւն Պաստրիկեան Վեհապետեան
Էրզրումի ցիշողութիւններով

Ե.

— Էհ, սրբազա՛ն, չեմ ուզեր ո՛և է դիմադարձութիւնն անել քեզ (*), սիրտս աւելի չդանեցնելու համար. այժմէնս թեան մեծ հարցը հիմա նրանումն է, թէ գործող զօրաբանակի նոր հրամանատար Լաղարեվը մտադիր է չուռուլ Էրզրում դալու և իմ ջերմ բաղձանքն է, որ տեղիս ազգայիններուն կողմից խիստ եռանդուն ընդունելութիւնն ցոյց տրուի այդ պանծալի զիւցազնին։ Գիտէք որ տասիկ ալուորները Մուխթար փաշայի կրած պարտութիւնը ազդ ղգացմունքով և մեծամասնդեմի ձայնով չարտնական երդեամ են փոքրացնելու և չուկայում, հաս սանտարան է՝ և գիւղերում, և «Նաղարով» սանտարի փաշայինն անուանեն է, որ տասլիս են իրրև Մուխթար փաշայի յաղթական սանտարանի և Ղարսի անառակի սանդրութիւններու ձեւոք անցնելու Ռուսի քաղաքի և ղրկական զիւցերի մասնագիտական ընկերութիւնը լսելով Նաղարովի (Լաղարեվի) գալուստ մասին, տասկ հետաքրքրութիւնից դրդուած՝ տասով, ձիով ու ենգերի վրայ նստած խառնիներում պիտի վազէր Փարան-Գիւ-գեանի (Գիւրականան լեռների մի շղթան է, որին կցուած են Երզրումի ապրուստատուական ամրոցները) կողմը, որպէս իմանան թէ ո՛ր օրը պէտք է մուտք գործէ Լաղարեվը Երզրում։ Այդ մասին էլ Կանտարականը իրրև քաղաքի տասիկանատեսու, իսկ ես, իբրև Էրզրումի նոր Նշանաւորուած մասնանանատար գասանաստեսնոյ (**), պարտաւոր ենք՝ յաւուրվ ծանուցացուցիրով իմաց տալ այդ մասին տաճիկ և հայ ժողովրդին։ Ինչպէս ասացի

(*) Վերջի ժամանակները «դուռով խօսելու» յարաբերութիւն էր հաստատուել մեր մէջ։

(**) Տենդախտով հիւանդացած ոմն Կոլանովսկու տեղ։

գրութեան մէջ կը մնանք Լաղարեվի առաջ ես և կամտարականը, Լաղարեվի սիրան էլ չտես կը կարուի, եթէ տեսնէ՝ զէթ առերեսս համակրական ցոյց անող տաճկաց բազմութիւնը, իսկ հայերի ներկայութիւնը չի նկատէ։

— Այդ կողմէ անհոգ կեցիր, սիրելիս. անանկ ցոյց անել կուտամ հայերուն, որ Լաղարեվը կեանքին մէջ տեսած չըլլայ, կամ՝ դուն ըսէ ինձի թէ ի՞սչուխաչվառով քանանաներ պէտք է իտուրիկ դիմաւորելու։

— Անպատճա՛ռ, անպատճա՛ռ, սրբազան ջա՛ն. մանգամայն անհրաժեշտ է ղրկել գաղրոցի աչակերտները, որ Լաղարեվը հրեւցածին պէս Շարական երգեն քահանաների հետ։

— Ի՞նչ կ'ըսես, տխտա՛ր, Լաղարեվը բան մը կը հասկանայ Շարականէն։

— Սրբազան հայր, ան՝ չարին ասեմ, որ երեխաներին տեսածին և՝ չարականի ձայնը լսածին պէս Լաղարեվը պիտի լայ լինի և կանդնեցնելով կառքը, կամ ձին պիտի սկսէ երեխայի հետ չարական երգել։

— Այդ ինչե՛ր կ'ըսէք, Նիկողոսանս, բանձներէդ՝ կը տեսնո՞ւս որ ես այժմէն իսկ կը զգածուիմ և չեմ կրնար արտասուքս զսպել։

—Գիտեմ թէ ինչ եմ ասում և ո՛ւմ մասին եմ խօսում, սրբազան. յաղթական Լաղարեվի սիրաը այնչափ փափուկ է, որ մի երեխայի արտասուքից կը զգածուի և լաց կը լինի, եթէ միայն, 'ի հարկէ, այդ երեխան հայ է։

— Արա՛ւը սիրեմ, ասաց հեկեկալով արբաղանը և աչքերը սրբեց՝ վազուող արտասուքից. կ'ընեմ, կ'ընեմ, սիրեցեալդ իմ բարեկամ, ամէն ինչ կ'ընեմ Լաղարեվին ի պատիւ. կանչաք ու ազգկուռք, ծաղկէ փունջեր ի ձեռին, թամիզ կուտամ փողոցի վրայ գանուող տունների սենեակներ և կուտիներ, որ «Վեցցէ Լաղարեվ» կոչեն և վարդեր ու զանազան ծաղիկներ սփռեն վրան։ Անոգ կեցիր, սիրելս, ձեռքս եկածը կ'ընեմ, միայն թէ քեզի խորհուրդ կուտամ, որ տեսնուիս ևս իմ պաշտօնակից՝ Ստեփաննոս եպիսկոպոսին հետ և անոր ալ ըսես պէտք եղածը։ Բարեւէ՝ Ստեփաննոս սրբազանին իմ կողմէ և ըսէ թէ ազէկ կ'ըլլար, եթէ մեր հոգեւոր անպարտաւորպարտներու աչակերտներ հանուեց քահանաներ մերիներուն հետ քով առ քով գանուին և Շարական երգեն՝ Լաղարեվին մօտեցածին պէս։

— Անպատճա՛ռ, կը տեսնեմ և աւելորդ է իսկ ասել, թէ Ստեփաննոս սրբազանը իր կողմից ամէն տեսակ օրինակ ամենայն հաստատութեամբ կ'անէ։

*
*

Ամառուան մի տաք օր հեռագիրը բերաց թէ Լաղարեվը դուրս է եկել Դարանից. մէկ օր անցած՝ «մա՛ր-մա՛ր»ով հասան Էրզրում դրագունեան և մի կոզակ գունդ, որ՝ զարազի զիւցազնի Ֆալտոնան աւետարերնին էին։ «Նաղարով կեսիո՞ր» (Լաղարեվը գալիս է) ձայնը քարեցուցաւ և իրար անցրեց քաղաքը. արձագանգը անցաւ չրջակայ զիւղերը և այնտեղ էլ իրարանցում առաջ բերեց։ Իրրև դատաստան պարտաւոր եմ՝ դիմաւորելու Լաղարեվին մինչև գաւառի սահմանագիծը, որը վիրջանում էր Հասան-Ղալայի մօտ։ Գնեց, Դուլուսկոյը մի քանի տասնեակ կազակներ և ժանտարմներ տալով հրամայեց, որ արշաւով հասնեն Հասան-Ղալա, հրամանատարից փոքր ինչ առաջ այն տեղ հասնելու համար։ Զուզեցի վասնզի ենթարկել՝ տուլման անուանով իմ գեղեցիկ երիվարը, որի սիրաը կարող էր պայթիլ ճանապարհին։ Մօտիկ դրացիս էր Պարսիկ հիւպատոս Միրզա-Ագէաքարար-խանը, որի հետ լաւ յարաբերութեան մէջ էի գտնուում։ Գիտէի, որ նա միքանի ասնուացեղ ձիեր ունի։ Խնդրեցի դրանցից մէկը. «Ապահն է քեզ ուզարկել մօտս, բարեկամ, ասաց սիրալիր պարեալիկը իմ ձիերից էն ընտիրը քեզ կրտամ ըսաւ սիրով՝ թաչապատ թամբով և արծաթապատ ոսկեղով զարդարած. վրան որ նստես թեւ առած կը թռչի և յետեւից զնդակ իսկ չի հասնիլ։ արարական նժոյգ է, երեք տարին նոր անցած. բայց գիտե՞ս թէ ինչո՞ւ եմ առաջարկում քեզ իմ Շահմարը (ձիու անունն էր). բարեկամ ես ինձ ու բարեկամ,— դա իր կարգին, բայց ես ուրիշ չարժանիք ունիմ, որ խիստ լական նշանակութիւն ունի ինձ համար։

— Ա՞յն է, հարցրի։

— Այն է թէ Նաղարով-փաշան ուշադրութիւն դարձնի ձիու վրայ և հարցուփորձ անէ նրա մասին և իմանայ թէ ո՞ւմն է այդ ձին։

— Դրանից ինչ դուրս կուգայ։

ԳՐԻԳՈՐ ՆԵՒՈՂԱՍՍԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԼՊԱՆԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ՄԱԼԻՍՈՐՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Բոսկորիցայէն առջի օրուան թուով քաչուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Մալիսորները զունդագունդ կը վերադառնան իրենց տեղերը։ 1800 բնտանիքներ վերադարձած են արդէն։ Ցեղապետները օրինակ հանդիսացած են։ Բոսկորիցայի օսմ. հիւպատոսը կ'ընկերանայ վերադարձողներուն։ Զինուորականներ ազատամարտիկներ կ'ոգեւորեն իւրաքանչիւր կարաւան։ Մեծ խանդավառութիւն կը տիրէ այդ հաւատեանն առթիւ։

, Կ. Պոլսոյ ալպանական քլիւպին անդամներէն երեք հոգի վարչական նեղայանալով իսամ Ալպանիացիներուն կողմէ իրենց դրած Մալիսորներուն եղած զիւնուերներն չորը տրուի նաև իսամ Ալպանիացիներուն։

, Սլպանները «Տօրու Սէօզ» լրագրին անօրէն Արիֆ Հիքմէթ պէյ եպարքոսին ներկայացուց յիշատակագիր մը, որ ստորագրուած է տղպանական երեք ընկերակցութեանց անդամներուն կողմէ։ Այդ ընկերակցութիւնները Մալիսորներուն եղած զիջումները օսմ. պետութեան և ազգին համար վնասակար կը նկատեն։ Անոնք դիտել կուտան թէ այդ զիջումները Կիսլ եու չառնուին, հաւանաբար ծանր դէպքեր պատճառին Ալպանիոյ մէջ։ Եթէ կառավարութիւնը զիջումներ կ'ընէ, պէտք է բոլոր Ալպանիացիները օգտուին անոնցմէ։ Արիֆ Հիքմէթ պէյ օրագրողի մը յայտարարած է թէ ինքը ներկայացուցիչն է բոլոր Ալպանիացիներուն ու ալպանական քլիւպներուն և թէ իրեն կ'ընկերանան Ալպանիոյ ամենէն ազդեցիկ երեւելիներէն տասներեք հոգի։

, Ռուս կառավարութիւնը Կ. Պոլսոյ իր դեսպանին Պ. Զարիքովի միջոցաւ ամէն ջանք ի գործ դրած է պատերազմի մը առաջքը առնելու համար։ Ռուս դիւանագիտութիւնը կը վախնայ որ Թուրքիոյ և Գարատաղի միջև պատերազմ ծագելու պարագային, Աւստրիա պիտի փորձէ Պոսնա-Հերսէքի խողը կրկնել։ Ռուսիա սպառնացած է Գարատաղի իր աջակցութիւնը դադրեցնելու, եթէ երբեք հաշտարար ընթացքի մը չենթարկի։ Ռուս կառավարութիւնը կ'ուզեսուի Գարատաղի կարգ մը չարիքաղնց պահանջումներուն ալ առաջքը առնելու, քանի որ Պալքանի մէջ Ռուսիոյ դէմ գանուող ուրիշ տէրութեան մը շահը կը պահանջէ որ խնդիրներ ծագին։

, Մահմատիրէն կը հեռագրեն թէ Կորիցա քաղաքը անցեալ հինգշաբթի օր դինուորական վարչութեան ենթարկուած է։ Շուկան գոցուած է։ Հոն տունի հարուածներով սպանուած են չորս օտանդի Պուլկարներ, իսկ բէյովլէրի հարուածներով մեռցուցած են մէկ իսամ և ազգութիւններն անծանօթ երկու կիներ։ Այդ սպանութեանց հետեւանքով պաշարման վիճակ հրատարակուած է Կորիցա քաղաքին մէջ։

, Պէրատի մէջ փորձեր եղած են, չրջակայ գիւղերու բնակիչները կուսավարութեան զէմ ապատամբեցնելու համար։ Բմբոստութեան պարագրչներուն մէջ կը գտնուի Նախկին սայ Ապտիւլ Պագը էֆ։ Ռազմարարները փորձած են Պէրատի մէջ դէնքի տակ կոչուած ըէտիֆ զինուորները տաքի հանել։ Տասնապատ մը և չորս զինուոր լու նկած են։ Բայց 48 ժամ յետոյ վերադարձած են զղջում յայտնելով։ Ռազմարարական յայտարարութիւններ բաժնուած են գիւղացիներուն։ Այս վերջինները պատասխան զանեցք, յայտարարելով թէ իրենք կ'ուզեն օսմ. զրօշին հովանիին տակ ապրիլ։

, Նանեայի «Ինթիբահ» թերթը կրսէ թէ քանի մը Ալպանիացիներ, եւրոպական տարազ հագած, Մալիսորներուն պէս տասերկու պահանջումներ բրած են։ Ոչ մէն հարաւային Ալպանիոյ հրասակները սնրասարար դիտումներ ունին, այլև ազգաքներու մէջ գտնուող երեւելիները արդարացի կը գտնեն այդ պահանջումները, հաւատարմութեան դիմակին տակ։ «Ինթիբահ» կ'ըսէ թէ առանը եկած է հաշիւները կարգադրելու, որովհետեւ ծածուկ պատերազմ չկայ։

, Պէրատի չրջանները չրջուն զորամասերը հանդիպած են 100 հոգիէ բաղկացած հրասակներ մը։ Զինուորներուն և հրասակներու միջև ընդհարում մը առաջ եկած է։ Օգնական զինուորներ զրկուած են։

, Բուտէրիի զանազան կողմերը հրասակները սարսափ կը սփռեն։ Նանեայի երեւելիներէն Պաշանեան Բէրթէվ էֆ. զասէ Սաֆտ էֆ. առեւանգուած է հրասակներուն կողմէ։ Մէկ քանի ձերբակալութիւններ եղած են։ Առեւանգուած երեւելիին մէկ ազգականն ալ ձերբակալուած է։

, «Վէնըր Թագլաթ» կ'ըսէ թէ չրջած զրոյցի մը նայելով, Նախկին եպարքոս Ֆէրիմ փաշա Ալպանիոյ կուսակալ պիտի անուանուի։ Սակայն գերման թերթը վն ապատութեամբ կը հաղորդէ այդ լուրը։

, Բոսկորիցայէն քաչուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Շուքէյլի ցեղը զէպի Գարատաղ կը յառաջանայ։ Սահմանագլուխի իշխանութեանց հրաման տրուած է հոս պարձնել դայն։

, «Մէնչիսէ» թերթիկանաւը Ավգոնայի ջուրերը զրկուած է ծովակերքին վրայ հսկելու համար։

ԹՈՒՐՔԻՍ ԵՒ ՊՈՒԼԳԱՐԻԱ

Սկսանիկն կը հեռագրեն թէ պուլկար կառավարութիւնը կ'ամրացնէ թուրքապուլկար սահմանագլխի իր զինուորական դիրքերը։ Վերջերս Ֆիլիպէէն չորս վաշ զրկուած են սահմանագլուխ։ Կը հաւատամի թէ ռազմաղրական վիճակի կէտերը Պուլկարներուն կողմէ գրաւուած են, հակառակ օսմ. սպաներու բողոքներուն։ Պուլկարիա կը պատրաստուի, ի հարկին սահմանագլխին վրայ զինուորական ցոյցեր ընելու և յանկարծակի բերելու համար։ Բանի մը օր առաջ պուլկար կառավարութիւնը հերքած էր այդ պատրաստութիւնները։

ԹԱՂԱՊԱՏԱՆԱՆ ՀԱՍՈՑԹՆԵՐԸ

Թաղապատութեան հասոյթները անբաւական ըլլալով հաղիւ կարիքի կ'ըլլայ թաղապետական պաշտօնեաներուն թոչակները վճարել։ Այդ պատճառաւ քաղաքապետութիւնը չի կրնար քաղաքին բարեզարդութեան համար պէտք եղած միջոցները ի գործ դնել։ Թաղապետական հասոյթներու յաւելման համար կարգ մը տուրքեր աւելցնելու խնդիրը Պետական Խորհուրդի կողմէ կը քննուի։ Պետական Խորհուրդը որոշած է այդ մասին օրինական տրամադրութիւն մը պատրաստել եւ ըստ այմ աւելցնել տուրքերը։

ԱՆԱՏՕԼԻԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼՆԵՐԸ

Անատոլի կուսակալներուն մեծ մասը պիտի փոխուին մօտերս, կ'ըսէ Թարք թերթ մը։

ՊՕԼԵՐԱՆ

Առջի օր, Մայրաքաղաքիս մէջ քսանրայէ 20 դէպքեր պատահեցան, որոնց 9 ը մահացու։ Օրթաքէօյ՝ 2, Պէշիքթաշ՝ 2, Թարլապաշի՝ 1, Դասրմիսչա՝ 5, Դալաթիա՝ 2, Ֆրնտրդլը՝ 4, Պալամ՝ 1, Շահզատէ-Պաչի՝ 1, Բանկալթի՝ 1, Հայոց հիւանդանոցը՝ 1։ Եօթը հոգի ալ հին վարակներէն մեռան։ Մայիս 8 էն մինչև հիմա 311 հոգի վարակուած և 159 հոգի մեռած են։

, Յուլիս 21 էն քսանրայէ վարակուած 9 զինուորներ Երզրղի հիւանդանոցը և 1 զինուոր ալ Մալթէբէի հիւանդանոցը զրկուած են։

, Ֆրանսայի ծանօթ մանագէտ ազգի. Սիմոն երեք տարուան համար միքրոպաղնական հաստատութեան տնօրէն կարգուած է 800 ոսկի տարեթոչակով։ 100 ոսկի ալ ճամբու ծախք պիտի տրուի։

, Ցիրող սոսկալի համաճարակին առթիւ քաղաքապետութեան առողջապահական յանձնաժողովը չարունակ պատուէրներ կը տեղայ ժողովրդեան զլխուն նախազգուշական միջոցներ ձեռք առնելու, մինչ թաղապետական պաշտօնեաները դատապարտելի անհոգութիւն մը ցոյց կուտան յանտոս։ Այսպէս, Օրթաքէօյի մէջ քոլերայի տարածման բուն պատճառը եղած է թաղապետութիւնը։ Առողջապահական չղթայի տակ գտնուող Հրեայի մը տունէն փախչողներ ուրիշ տուներ երթալով քոլերայի միքրոպները տարածած են, թաղապետական պաշտօնեաներու թոյլ հսկողութեան պատճառաւ։ «Բիւլէրբաղիթէօր» գործիք չէր զրկուած Օրթաքէօյ և թաղապետական բժիշկները ժամեր յետոյ միայն կը փոխադրին հիւանդներուն մօտ։ Այդ միջոցին դէպք պատահած տան բնակիչները հոս հոն կը ցրուէին։ Գիւղին չուկային մէջ փռած պտուղներ և բանջարեղէններ կը ծախուին թաղապետական պաշտօնեաներու քթին տակ, ու անոնք ձայն չեն հաներ։ Այս պարագաներուն մէջ, զարմանալի չէ որ մէկ տան մէջ յաջորդաբար քանի մը դէպքեր կը պատահին։ Առայժմ քոլերան հրէաներուն մէջ թոյն դրած է, բայց եթէ խիստ միջոցներ ձեռք չառնուին, համաճարակը կրնայ ամբողջ գիւղը վարակել։ Ժողովուրդը պէտք է այլ ևս յոյսը կորէ թաղապետական իշխանութիւնէն, որ խրատիչի դեր միայն կը կատարէ և ինքը նախազգուշական խիստ միջոցներու դիմէ։ Զնչք գիտեր թէ կառավարութիւնը ինչո՞ւ խիստ պատիժներ չի անօրիներ թաղապետական պարտաղանց պաշտօնեաներու նկատմամբ, որոնք քաղաքացիներու կեանքը իրենց քմահաճոյքին առարկայ դարձուցած են։

ՀԱՐԵՒԶԵԱՆԼՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահ Պ. Ֆալիէր 20,000 ֆրանք նուիրած է ինպատ Պոլսոյ հրկիզեալներուն կ. Պոլսոյ ֆրանսական պիսպան Պ. Պոնբար գիտութեան կոչ մը ուղղած է Ֆրանսացիներուն, որպէս զի նպաստներ ուղարկեն հրկիզեալներուն, Պոլիս գտնուող Հնդիկ իշխանուհին՝ 5,500 ոսկի նուիրեց։

, Օսմ. կայս. պանքայի նախաձեռնութեամբ կազմուած նպաստամատոյց յանձնաժողովը հանդանակութեան չորրորդ ցուցակ մը զրկած է մեզի, որուն մէջ սա գլխաւոր նուիրատուութիւնները կան։— Բուլգարի երկրագործներու ընկերութիւնը՝ 1000 ոսկի, Նոյն ընկերութեան տնօրէն Պ. Կրոս՝ 20 ոսկի, Պ. Միլլէր՝ 20 ոսկի, Մալրոքդրոսոթօ որդի՝ 100 ոսկի, Թիրինկ՝ 100 ոսկի, Գերմանիոյ զանազան սեղանաւորական հաստատութիւնները՝ 535 ոսկի, Թահթապրունեան եղբարք՝ 20 ոսկի, Պ. Բօլսաթ՝ 10 ոսկի։

ԱՄՍԵՐԻԱՆԱՆ ՆՈՐ ԳԵՒՊՊՆԵՐ

Մ. Նահանգներու Կ. Պոլսոյ նոր դեսպան Պ. Օօքէրլ առջի օր մայրաքաղաքս ժամանեց։ Արարողական ճէնանի սկզբ. ամերիկեան դեսպանատունը երթալով Սուլթանին կողմէ քարի գալուստ մաղթեց դեսպանին։ Եպարքոսին և պատգամաւորաց նախարարին կողմէ ալ պաշտօնատարներ դեսպանատուն երթալով բարի գալուստ մաղթեցին։

ԳՈՐԾԱԳՈՒՅԼԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

Պետական Խորհուրդը մերժած է հանրօգուտ չենթեանց նախարարութեան կողմէ առաջարկուած բարեփոխութիւնները գործադրելի կանոնագրին մէջ։ Պետական Խորհուրդը իր պատճառաբանութեան մէջ կը յայտարարէ թէ այդ փոփոխութիւնները կը վնասեն անհատական ազատութեան եւ ազատանդրական ոգին։

ՆՈՐ ՀԲԳՆՆԵՐ

Հաղիւ չորսթիէ մը ի վեր հրդեհներու չարքը դադրած էր, և ահա նորէն ծայր տուաւ։ Կիրակի իրիկուն ժամը 1 ին սանենները հրդեհ ծագեցաւ Եկլ Տէյիրմէն թաղին մէջ, որ Դասրքէօյի և Հայոց Փաշայի միջև բարձունքի մը վրայ կը գտնուի։ Հրդեհը գիշերուան ժամը 5 ին մարեցաւ։ Հրդեհը ծագեցաւ հրեայ վաճառական Պ. Մաւօրքայի տունէն, ուր քարեղի լամբար մը չրջած էր։ Ջուրի նուազութեան և օդնութիւնները ուշ հասնելուն պատճառաւ կրակը տարածուեցաւ իսկոյն, երեք ճիւղերու բաժնելով։ Սէլիմիէ զօրանոցին հրչէջ դուռնը ամէն ջանք կը թափէր, հրդեհին ընթացքը կասեցնելու համար։ Երեսուն չէնքեր այրեցան, որոնց մէջ կը գտնուէին Աստրխոն կրոնաւորուհիներուն վարժարանը, կամիլկիներու մատուռը եւ մեծ արարքման մը։ Հրդեհին միջոցին Սթրաթի անուն մարդ մը, որ քիչ մնաց փայտակներուն տակ մնար։ Նուազեցաւ և նաստական դարմաններով սթափեցաւ։ Ջրհանկիր մը ալ թեթեւօրէն վիրաւորուեցաւ։ Հրդեհ ծագած տունը ապահովագրուած էր։ Թէև արկածի արժէքը կը համարուի հրդեհը, սակայն ապահովագրութիւնը քննութիւն բացած է։ Աստրխոն կրօնաւորուհիներու դպրոցը եւ յարակից մասերը ապահովագրուած չէին, որոնցմէ ապահովագրական ընկերութիւններու մերժած էին։ Այրած չենքերուն մեծ մասը ապահովագրուած է։

, Նոյնպէս առջի օր հրդեհ ծագեցաւ Ֆէնէր, Սուլթան Սէլիմ Եօգուչու, մուտակեղէնի վաճառական Թոսթաքիի բնակարանին, ուր վարձքով կը բնակէր իւզաւճեան Թէօսորի։ Ոստիկաններուն եւ ժողովրդեան ջանքերուն շնորհիւ կարգի եղաւ հրդեհը մարել։ Թէօսորիի մայրը դժուարաւ ազատեցին։ Դէմքին եւ կուրծքին վրայ ծանր վէրքեր ստացած ըլլալով կեանքը վտանգի մէջ է։ Հրդեհին պատճառ եղած է այդ կինը, քարեղի լամբարին վրայ թափած ալքոլը պատճառելով։

, Էյուպի մօտ գտնուող Բամի գիւղին Ֆաթմա ոմն ունէր Մէհմէտ անուն մարդու մը դէմ և քանիցս սպանեցուած էր որ կրակի պիտի տար անոր տունը։ Անցած իրիկուն Ֆաթմա իր ծրագիրը գործադրեց։ Բաւական քանակութեամբ քարեղ տալով իր տասիկը տարեան աղջկան Էմինի՝ պատուիրեց որ Մէհմէտի յարգանցին մէջ թափէ ու բռնկեցնէ զայն։ Էմինէ կատարեց մօրը հրամանը։ Բայց զիւզացիները տասնին հասնելով մարեցին հրդեհը։ Հրկիզեալները, մայր ու աղջիկ, ձերբակալուեցան։

ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՆ ՏՈՒՐՔԵՐԸ

Նահանգներու թաղապետութենից կոչուած տուրքերուն դէմ որոշումներ կը յայտնուին մէյ մը։ Ակնառու վաճառականները բողոքած էին այդ տուրքերու գանձման դէմ։ Հիմա ալ Հալեպ, Պարտիզի Վարչութիւնը կառավարութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այդ մասին։ Հանրային Պարտքի Վարչութեան մօտ գտնուող օսմ. քսմիսէրին մէկ թէզքէրէն կը հասկցուի թէ զանազան տեղերու

ԱՊՏԻԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԵՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ
ՍԱԼԻՇԱ ՀԱՆԸՄԻ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԼՈՒԽ Ը.

— Բայց կ'երեւայ որ դուք ձեր կացութեան ծանրութիւնը չէք ըմբռներ կոր, գոչեց Իզզէթ, երեսին գոյնը նետած, ձեր այդ յանդգնութիւնը այսպիսի առեանի մը առջեւ ոչ միայն անսպառնա՛ռ այլ միանգամայն յիմարական է... ուստի կը հրաւիրեմ ձեզ որ խնդրեր գլուխնիդ ժողովէք ու հարցումներուս կանոնաւորապէս պատասխանէք։

— Կ'ուզէ՞ք որ իմ ու իմ ընտանիքս պատմութիւնը՝ ընեմ ձեզ, լաւ ուրեմն, մտիկ ըրէ՛ք, գոչեց կինը դլուխ բարձրացնելով։

—Մենք կ'ուզենք որ մեր հարցումներուն պատասխանէք միայն, ըսաւ Իզզէթ փաչա։

— Եւ ես կ'ուզեմ իմ ուզածս պէս խօսիլ կամ ըղդրովին լռել։

— Բայց մենք կրնանք ձեզ խօսեցնել տալ մեր ուզածին պէս և հակառակ ձեր կամքին, ըսաւ Իզզէթ, որ յայտնապէս կը արտմտէր այդ կնոջ յանդուգն ընթացքէն։

Սալիհա հանրամ ամենախորին արհամարհական ակնարկով մը պատասխանեց նահապետին ապառնալիքներուն։

— Իմացա՛ք ըսածներս, գոչեց միւոը դողալար ձայնով մը։

— Այո՛, պատասխանեց Սալիհա ամենայն հանդարտութեամբ, և կը սպասեմ որ ի գործ դնէք այն միջոցները որով զիս պիտի կրնաք խօսեցնել։

— Գուցէ ձեր կիրջական հանդամանքին ապաւինելով կը կարծէք թէ կրնաք անարատիժ կերպով այսպէս ընդդիմախօսել և ըմբոստանալ այս բարձրագոյն տանտերին բոյոց չարաչար կը սխալիք, հոս ո՛չ կին կայ ո՛չ էրիկ մարդ, այլ վեհապետին ու պետութեան դէմ դուռաճանող ոճրագործներ, որոնց համար փրկութեան ուրիշ յոյս չմնար եթէ ո՛չ անկեղծ խոստովանութեամբ մը մեղմացնել իրենց սպասող պատիժին սաստկութիւնը... եթէ այդ խոստովանութիւնը յօժարակամ չընէք, այն ատեն կրնաք ապասով ըլլալ թէ տրուելիք պատիժը տասնապատիկ աւելի խիստ պիտի ըլլայ... և միւնոյն ատեն պիտի ստիպուինք դիմելու տարբեր միջոցներու որոնք պիտի կրնան ձեր լեզուն քանալ...։

— Ճիշդ այդ միջոցներուն կը սպասեմ ես ալ։ Հետաքրքիր եմ գիտնալու թէ ինչ կերպով պիտի կրնաք խօսեցնել Սալիհան երբ խօսել չուզեր, և միւնոյն ատեն լռեցնել՝ երբ խօսել կ'ուզէ։

— Ուրեմն կը յամառի՞ք ու կը մերժէ՞ք խօսիլ։

— Ընդհակառակը, պոռաց Սալիհա, որուն սովորաբար տժգոյն դէմքը յուզուած էր, ընդհակառակը խօսել կ'ուզեմ և եթէ խօսիլ չուզէի հոս չէի գար, որովհետեւ մի՛ կարծէք որ իմ կամքիս հակառակ հոս կը գտնուիմ։ Եթէ ձերբակալուելս, պատճառը այն է որ ուզեցի ձերբակալուել։ Միայն թէ պիտի խօսիմ իմ ուզածիս պէս և ո՛չ թէ ձեր ուզածին պէս...

Այս խօսքերը զրոս հանդարտ՝ բայց միւնոյն ատեն կորովի չեչտով մը արտասանած էր թրքուհին, խոր տպաւորութիւն մը գործեցին իրրև դատաւոր հոն բազմած պալատականներուն վրայ։ Երբեք չէին սպասեր այս նկարագրով մէկը գտնել իրենց դէմը, մանաւանդ կին մը։ Ատոիւլ Համիտ ինքն ալ մանաւորապէս ուզած էր որ նախ և առաջ կնոջմէն սկսի հարցաքննութիւնը, ո՛չ թէ անոր համար որ այդ կինը խումբին կարեւոր պետերէն մէկը ըլլալ կը թուէր, այլ մանաւանդ որ կը յուսար չատ դիւրաւ խոստովանցնել զինքը և անկէ քաղած տեղեկութիւններէն օգտուիլ, միւսները խօսեցնելու համար։ Եւ ահա՛ այժմ անյուսալի ընդդիմութեան մը կը բաղխէին։ Սալիհա այնպիսի կորով մը ցոյց կուտար որուն առջեւ ակամայ կ'ընկրկէին։ Իզզէթ փաչայի սպառնալիքները ոչ է արդիւնք չէին ունեցած ու հիմա ինք չուարած միացեր էր։ Իրաւցնէ պէ՞տք էր որ այդ կինը չարչարանքներու ենթարկեր սար որպէսզի կարենար զայն խօսեցնել։ Սակայն ինքը մրն էր որուն չէր համարձակեր իր կողմէ որոշում մը տալու։

Բովիններուն հետ քանի մը վայրկեան ցած ձայնով խորհրդակցելէ ետքը, Իզզէթ կրկին խօսքը տիկնին ուղղեց և ըսաւ.

— Ձեր բռնած ընթացքը ո՛չ միայն անիմաստ ու տարօրինակ է այլ և միանգամայն վնասակար թէ ձեզի և թէ ձեր ընկերներուն համար, որոնց վիճակը չափազանց կը ծանրացնէք այս կերպով։ Ձեր ընկերքները մի՛ կարծէք թէ նոր յայտնութիւններ պիտի ըլլան մեզի համար։ Մենք արդէն ամէն բան գիտենք, հետեւաբար...

— Հետեւաբար կատակերգութիւն մրն է որ կը խաղաք այստեղ, գոչեց Սալիհա հանդգնօրէն, փաչային խօսքը կտրելով, եթէ ամէն բան գիտէք ուրեմն ինչու համար հոս այսպէս հանդիսաւորապէս շարուած կ'ուզէք զիս բռնի հարցաքննել։ Ատոնց է այս թէ թատրոն, դատաւո՛ր էք դուք թէ դերասան...։

— Տիկին չսիրը կ'անցնէք կոր, պոռաց Իզզէթ բարկութենէն կատաղած կերած, ինչպէ՞ս կը համարձակիք նախատել կայսերական աւագանին։

— Կայսերական հայկատակներ ըսէք, ուրեմն ինչդ խօսած կ'ըլլաք, պատասխանեց կինը հանդարտութեամբ։

— Լռեցէ՛ք, պոռաց Իզզէթ այլայլած, կիսոգի կանգնելով թիկնաթոռին վրայեն։

Սալիհա արհամարհական ժպիտով մը գլուխը անդին դարձուց։

Այս պայմաններուն մէջ անկարելի էր հարցաքննութիւնը առաջ տանել։ Իզզէթ կրկին իր ընկերներուն հետ ցած ձայնով կարճ խորհրդակցութիւն մը ընելէ ետքը ոտքի կաւ և դէպի դահլիճին դուռը ուղղեցաւ։

Յայտնի էր որ Ատոիւլ Համիտ քիչ մ'երթար հրանդ մը առնելու համար։

Իր բացակայութիւնը քառորդի մը չափ տեւեց և այդ միջոցին խոր լռութիւն մը տրեց սրահին մէջ։

Վերջապէս դուռը բացուեցաւ և փաչան կրկին երեւցաւ։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ՆԻՍՏը

Ազգ. Պատրիարքարանը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ՝ Խառն Ժողովը վաղը՝ առաւաւտ ժամը 8ին, հրաւիրուած է Դալաթիոյ Խորհրդարանը՝ սահմանական խնդրի մը համար նոր խորհրդակցութիւններ կատարելու։ Կը կարծուի որ վաղուան նիստին մէջ մասնաւորաբար խորհրդակցութեան նիւթ պիտի ըլլան զինուորագրութեան և կրթական խնդիրները։ Տեղապահին կողմէ Տ. Բարթող քն. երէկ Ցունաց Պատրիարքարանը գնաց և ներկայացաւ Եօաքիմ Պատրիարքին։

ԲՌՆԱՊԵՏՆԵՐԸ ԵՒ ՀՈՂԱՅԻՆ ՀԱՐՑը

Հէնտէքի (Գոլոս.) գիւղացիները՝ Տիւզճէյն կը հեռագրեն Յուլիս 24 թիւով.— «Մենք օսմ. քաղաքացի Հայերս պետական գանձին կը վճարենք մեր տուրքը և սակայն հակառակ ասոր, Քրատուղի (.) արօտավայրը զրկուած մեր ոչխարները և մենք, Թիմուրջիէնուրի անուն բռնապետին և իր զինեալ արբանեակներուն յարձակումներուն կ'ենթարկուինք և ամէն կերպով կը խոչընդոտեն մեզ։ Անցեալ տարի ալ, այս կարգի յարձակումներու հետեւանքով մեր գիւղացիներէն Խաչատուրը սպաննուեցաւ և սակայն ոճրագործը մինչեւ այսօր չէ ձերբակալուած։ Բռնապետները ասկէ քաջալերուելով է որ այս տարի ալ նոյն գրգռանքներուն կ'ենթարկեն մեզ։ Մեր կողմէ պետական գանձուն տրուած աղնամի և այլ տուրքերը, կը փափաքին որ հին բէժիմի նման դարձեալ իրենց տանք։ Կը խնդրենք որ մեր կանչը և ինչքը վանդէ գերծ կացուցանելու և մեզի պաշտպանելու համար հարկ եղած հրամանը զրկել տաք Պոլսի միութեան գրասենեակ։ Մեր ընտանիքները վտանգի մէջ են և ոչխարները լքուած։ Ապաւեան ենք Տիւզճէ, մեր ձայնը լսելի ընել տալու համար։»

ԱՌԵՒԱՆԳՈՒՄ ԵՒ ԻՍԼԱՄԱՑՈՒՄ

Բարերդի առաջնորդ. փոխանորդ Գրիգոր քն. կը հեռագրէ Յուլիս 24 թիւով.— «Բանդացի Ակրոնանի կինը Սրբուհին արտին մէջէն Իշիգացի Հաքը պէյ լսելի և զինու զօրութեամբ առեւանգեց և երեք օր պահեց Իշիգալի իմամին տունը. յետոյ թէեւ Բարերդ բերաւ, բայց հակառակ տեղական կառավարութեան մօտ մեր ըրած գիմումներուն կինը առաջնորդարանին չի յանձնեց. հետեւաբար կը խնդրենք որ հարկ եղածը ընէք որպէսզի կամ մեզի և կամ կարնոյ առաջնորդարանին յանձնուի Սրբուհին։

ՀԱՅ ԶԻՆՈՒՈՐԻՆ ԴԱՆԴԱՏը

Բ. Զօրաբանակի (Էսքիշէհիր) մէջ գտնուող հայ զինուորները ընտրական նամակով մը դանդօրէն կը գանգատին իրենց վիճակի մասին, որ անհանդուրժելի եղած է պարզապէս։ Ի մէջ այլոց պատ իարքան եկած այդ բողոքագրին մէջ կ'ըսեն. «Հրեաները իրենց շաբաթը և յոյները իրենց տօնի օրերը կը պահեն. իսկ հայերը ոչ թէ տօնի օրերը, այլ կիրակիներն ալ կ'աշխատցնեն։ Եթէ հայ զինուոր մը իր իրաւունքը պաշտպանելու համար բողոքէ իրեւ խռովութիւն յարուցանող կը պատժուի։» Հայ զինուորները քանիցս դիմած են եղեր պատրիարքարան և իրենց վիճակին դարման խնդրած, բայց ոչ մէկ կերպով օգնութեան ձեռք չէ կարկառուած տուեց. զինուորները պատրիարքարանէն կը խնդրուին որ փութով հարկ եղած դիմումը ընէ պատերազմ. նախարարին մօտ։ Այսպէս կ'արժէ որ վաղուան Խառն Ժողովը իր խորին ուշադրութեանը առարկայ ընէ նամակը, պարունակութիւնը լաւ մը տեղեակ ըլլալէ յետոյ։

ԾԱԽՈՒԱԾ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կիւմիւշխանէի եկեղեցիին պատկանող կարգ մը թանկարժէք զարդեր, որոնք 150։200 տարուան հնութիւններ են եղեր, վերջերս ծախուեր են 70 ոսկիի, ուստոր ուրիշ ո և է հնագէտի ցոյց տալու։ Տրապիզոնի առաջնորդը թէեւ տեղեկութիւն ստացեր է այս մասին և միջոցներ ձեռք առեր է, բայց զարդերը գնողները դէպի Կարին ճամբայ ելեր են։ Սերորէ վրդ. Տրանանդ կը խնդրէ։ Վերջին պահուն Սերորէ վրդ.ին հեռագիր մը ալ հասաւ որ կ'ըսէ թէ՝ զարդը գնողները հինգ Հայեր են և Կարին կը գտնուին։

ԿՐԹԱՆԱՆ ԳՈՐԾը

Սվերդլի պետական նախնական վարժարաններու քննիչը զրոյ մը տեղւոյն Առաջնորդարանէն ուզեր է հաստատել թէ քանի՞ վանք, եկեղեցի, գրոց, աչակերտ և հոգեւորական ունի նոյն Վիճակը։ Գէորգ վրդ. Տրանանդ կը խնդրէ։

ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Բաղէշի Առաջնորդը կը տեղեկացնէ թէ՝ Հիլանի Մամասանք գաւառակի ոճրագործութեան հեղինակ՝ Տաճար աղայի Մարտօ անունով աւազակ որդին որ Հիլանի մէջ բռնարկուած էր, վերջերս տեղւոյն ամրոցանիչ ատեանի կողմէ ամբաստանուած ըլլալով, թուղթերը վերադարձնելէ ատեանին զրկուած են, իսկ մեղադրեալները բարդ չեն ձերբակալուած և կուսակալութենէն նոր հրամաններ սպասուած են հետաձգումները չարունակելու համար։ Գաղտ պէկի ծառաներէն Ալիքսանի սպաննելէ, ոճրագործ Խոսրոն ևս դեռ չէ ձերբակալուած եղեր, հակառակ անոր որ կուսակալութենէն Մուշի միութիւնը-գիտութեան կրնակի հրամանագիր սպրուեր են։

ԴԱՏԱՍ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Դատաս. Խորհուրդը երկի իր առաջին նիստը դատարկ Պատրիարքարանի մէջ և նախ կոչուեց իր դիւանը՝ ատենապետ ընտրելով Սարգիս Գարագաշը, իսկ ատենադպիր՝ Տաճատ քն. Փաշաեանը։ Խորհուրդը ուսումնասիրեց իր պաշտօնին վերաբերեալ գործերը և որոշեց այսուհետեւ դատախազներու զրկուելիք կոչնագիրները մէկի զեղչել, քանի որ այդ կոչնագիրները երեք ըլլալու մասին պատգարութիւն մը չկար դատավարութեան հրամանագրի մէջ և ծախսն ընկալող սովորութեան հետեւելով երեք կոչնագիրը կը զրկուէին բացակայող դատախազներու։ 2.— Որոշեց ըստ առաջնոյն ընդունիլ պաշտպանութեան համար փոխադրելի ընտրութեան դրութիւնը, ըստ դատավարութեան հրամանագրի պայմանաւ սակայն որ փոխանորդները ներկայ գտնուի։

ԹԷՐՁԵԱՆ ԱՌԵՂՇՈՒԱԾՈՐ

Ուրախութեամբ ծանուցած էինք ասկէ ասկէ առաջ որ Թէրզեան հրաժարական մատուցած է. սակայն իսկական գործակալութեան նոր մէկ հեռագրէն ցաւով տեղեկացանք որ այդ լուրը ճիշդ չէ և թէ՝ Թէրզեան կը չարունակէ իրրեւ Պատրիարք Հռոմի մնալ։

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆը

Կարապետ էֆ. Պ. Գումրուեան, որ 20 տարիէ ի վեր Սոֆիա հաստատուած է իրրեւ ոսկերիչ և գոհարավաճառ, և իրրեւ վարպետ արհեստաւոր, պարիկտ ու պատուաւոր վաճառականի համբաւ վայելած է, վերջերս Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ թագաւորին կողմէ արքունական ոսկերիչ և գոհարավաճառ անուանուած է։ Գումբուեան էֆ. ոչ միայն հնորհաւորելի է այս թանկագին պատիւին համար, որ իրեն կ'ըլլայ, այլ այսպիսի յաջողութեան մը պատիւը նաեւ կը պատկանի այն ազգին, որուն իրրեւ մէկ անհատը կը ներկայանայ Պուլկարիոյ մէջ։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Եւդոկիոյ և Շապին Գարահիսարի Կրօն. և Քաղաք. Ժողովներու ընտրութիւնը կատարուած և յայտագրուած է Պատրիարքարան հաստատուելու համար։

ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՇՆՈՒԹԻՒՆ

Բէյթուքէէն (Խարբերդ) աղջկաներ հեռագրով խնդրած են Պատրիարքարանէն որ իրենց վարժարանին շնութեան հրամանագիրը ձեռք բերուի, քանի որ Խարբերդի վալին կը հակառակի և չենութիւնը արգիլեր է։ Թէեւ Բէյթուքէէնի նախարարութեան ալ դիմում ըրած են եղեր, բայց պատասխան չեն ստացած։ Միւս կողմէ դատական նախարարութիւնը այս դպրոցի շնութեան համար Պատրիարքարանի կարծիքը պիտի ուզէ եղեր։

ՀԱՄԱԿՐԱՆՔ

Քէլիի աղգայինները հեռագրով դիմած են Պատրիարքարան և Առաջնորդ Պոսկ վրդ.ի բարւոք պաշտօնավարութիւնը մէջ բերկով, կը խնդրեն որ Խարբերդ չի զրկուի։

Կ'ԻՍԼԱՄԱՑՆԵՆ

Նախնթաց օր Գասապալի (Իզմիր) Վրդանէս քահանան Իզմիրի Առաջնորդարանէն կը յանձնէ 14-15 տարեկան հայ աղջիկ մը զոր իսլամացնելու համար Գասապալի թուրքերը ամէն միջոցի դիմած էին և քիչ մնացած էր որ անալին արիւնահեղութիւն պատէր։ Առաջնորդը մինչեւ աղջիկը առժամապէս յանձներ է Յակոբ էֆ. Զմիւռնակեանի հոգածութեան և պահպանութեան։

ԳԱՂԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒԹԻՒՆ ԿՂԵՐը

Խոտորջուրի (Կարին) վաճառականներէն Էմիշեանի հայ Լուսաւորչական ծառան կը մնանի. տեղւոյն կաթոլիկ վարդապետները չեն ուզեր թաղել, մեռելը եղեսի վրայ չմնալու համար Հանիսի Յարութիւն քահանայ հաղիւ կարցան թաղել։ Նոյնպէս բանւոր մը որ բնիկ Բարերդցի էր 50 տարեկան կը մնանի։ Ճիճապուի կաթոլիկ Սանան վրդ. Զաքարեանը ոչ կ'ուզէ թաղել և ոչ ալ տեղ կուտայ, հակառակ պնդումներու. վերջապէս եկեղեցիէն քիչ մը վար պատն տակ իրրեւ ապաղդ թաղել կուտայ։

ԴՈՐԾի ՄԱՐԴՈՑ

Պեսրոս էֆ. Համամճեան կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ ըստ առաջնոյն կը ստանձնէ Անգլիերէնի և Հայուհարութեան մասնաւոր դասեր, ինչպէս նաեւ այցելու հաշուակալի կամ թղթակցի պաշտօն։ Հասցէ՝ 42, Սայիտ խան, Դալաթիա։

ՎԱՐՔՈՒ ՍՆՆԵԱԿ

Բերա, անպ. դեղատնատան քովընտի Համալ Պաշի ճաշատէսի թիւ. 16 Անուշա Սալա արարդրմանին Յրդ յարկին 3 թիւ աբարդրմանը պատուաւոր ընտանիքի մը կողմէ արամադրելի կայ խիստ մաքուր և ճոխապէս կահաւորուած սենեակ մը։ Փափաքողը (տիկին, օրիորդ, այր) դիմել վերոյիշեալ հասցէին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԼՊԱՆԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐը

Նախարարաց Խորհուրդը երէկուան նիստին մէջ որոշեց մէկ մէկ ոսկի ճամբու ծախք տալ ատանբէհիզ տարեկանէն վեր եղող Մալիսօրներուն որոնք Թուրքիա կը դառնան։

*** Զէթինելի օսմ. դեսպան Սատրէտտին պէյի կողմէ արտաքին գործոց նախարարութեան հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Մալիսօրները խմբովին կը դառնան։ Երեք հազար հոգի վերադարձած են արդէն։

*** Շքոտրայէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ փախստական Մալիսօրներուն վերադարձը անիսպան կը չարունակէ։ Մինչեւ հիմա վերադարձողներուն թիւը 2500ի կը հասնի։

ՆՈՐ ՄԻԶԱԴԷՊ ԹՈՒՐԲԵԻՊՈՒԼԿԱՐ ՍԱՀՄԱՆԱԳԻՐԻՆ ՎՐԱՅ

Զբրանի (Պուլկարիա) բնակիչները ուզած են սահմանագիրը անցնել, օսմ. հողին վրայ փայտ կարելու համար։ Զբրքովայի օսմ. հողապատնէշէն եղած ապարարութեան վրայ, Պուլկարները սկսած են կրակ ընել։ Օսմ. հողապատնէշին պահակազօրքը պատասխանելով Պուլկար մը և գրաստ մը սպաննուած է։

ՕՍՄԱՆ ՓԱՇԱՅԻ ԽՆԴԻՐը

Բարձրաստիճան սպայ մը սա յայտարարութիւնը ըրած է «Պուրս ա'Օրիան»ի խմբագրին. «Հայերուն և Քիւրտերուն միջև վէճերը անպակաս են երկար տեսնէէ վեր։ Անկարելի է որ մեր Օսման փաշան այդ խօսքերը ըրած ըլլայ, զոր հայկական չրջանակներու մէջ անոր կը վերագրեն, եթէ երբեք խնդիր չըլլայ։ Այդ յայտարարութեան մասին տեղեկութիւններ չունինք Օսման փաշայէն, որովհետեւ ներկայ գործոց նախարարութեան իրաւասութեան կը պատկանի»։

ՔՈՒԼԵՐԱՆ

Առջի օրուան ժամը ութէն մինչեւ այսօրուան ժամը ութը քսանրեքի 30 դէպքեր պատահեցան, որոնց 14ը մահացու։ Հին վարակեալներէն ալ 4 հոգի մեռան։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆը ՊԱՅՐԱՑԻ ՄԷՋ

Ասկէ առաջ Պարսկաստան փախած Ապտիլ Գէրիմ էլ Էմնու, հազարի չափ մարդիկ ժողվելով Ազիզ զիւղապետին վրայ յարձակում գործած և Տիզրիսի վրայ երթեւեկող նաւեր տարի տուած է։ Վախ կայ որ ուրիշ նաւերու վրայ ալ յարձակի Զինուորական միջոցներ ձեռք առնուած են։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆը ԵՒՄԷԼԻ ՄԷՋ

Էմնոյէն յուլիս 23 թուով քաչուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ զինուորները երկու անգամ Իարիսի մարդոց հանդիպած են, որոնք մեծ ուժերով քաղաքին վրայ կը յառաջանային։ Երկու ժամ կռուէ մը յետոյ ըմբոստները ետ մղուած են։ Իսկ նորէն յարձակում գործած է։ Զինուորները երկու կողմէն ալ յարձակումի և մեծ կորուստի ենթակայ ըլլալով հանդերձ, չարունակած են կռիւը։

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

Ա.Զ.Ի.— Թէմպէքիի Բրիօրիմէ % 4 փոխառութեան պարտատէրերէն ունեցողներու կը ծանուցուի թէ նոյն պարտատէրներուն թիւ 37 կարծնները, որոնց պայմանաժամը 1911 Օգոստ. 1/14ին կ'աւարտի մինչեւ նաեւ վերջին Յուլիս 1/14ի թիրատին մէջ չանած ամորթիները Օգոստ. 1/14էն սկսեալ պիտի վճարուին Օսմ. Կայս. Պանքային Գալաթիոյ կիւչնեներուն կողմէ։ Կարծնները և պարտատէրերուն փոխարէն, որոնց հետ պէտք է դանուին թուական պարտներ, ընկալագիր մը պիտի յանձնուի. այդ ընկալագիրը իր ընթերցումն թուականէն տասը օր յետոյ պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքային Գալաթիոյ մնուսին, վճարուելու համար։ 1—12

ՊԱՀԻՒ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

12,000 թէնէքէ Պաթում կալը։

Թէրանէի ամիրէ իշխն պիր սէնէ զարգիրնա լիւզումը օրան պալէսակ մրգատարը մուհարրեր 12,000 թէնէքէ Պաթում կալրնրն էն ալէա ճիճեմնէն մրպաեաա իտիրէք իւզրէ մէվզրի մուհադասայա վալ խիլէճէյնեան թիմանա թալիպ օլանրարը թէքլիֆնամէլէրինին քիւչատ մուզարրէր օրան թէմուզին 28ինճի բէնճէյնեան կիւնի պատէզրէվալ սատի իքնէ զատար Պարիզ նէզարէթի սէօրանեանի տտիրէ տէօրանեանի չիւպինէ թէքլիֆնամէլէրկէ պէրապէր եիզատ ան նիսպէթինան թէէմիտնամի ազէլէրների վէ եա քէփպէֆնամէլէրների իթա էզէմէլէրի վէ սատի մէկզիրատէն սանրա թէքլիֆնամէ զապալ իտիրմէյէճէկի իլան օլանրը։ 3—6

***

Պիր սէնէ վէ զարֆրնասա Պարիզ նէզարէթինէ ատիա մատէն վէ զօդ քէօմիրլէրինին չարինամէսինաէ մուհարրէր թատին վէ թարսին իտիրէն մանէլէրինան նոպլ թանմիրի մէվզրի միւնազասայա վալ եանրլէյինէնէն թալիպ օլանրարն իչուս Ազուսթոսսն 31ինճի չարչանպին կիւնի 60 լիրան օսմանի թէէմինամ ազէլէրների միւսամասրպէն Պարիզ նէզարէթի 4ինճի չիւպինէնէ միւրատաամ էզէմէլէրի իլան օլանրը։

25 թէմուզ 327 1—3

اق . لیون

بیوك موده مغازه‌سی یك اوغلی طوغری یول نومرو ۳۳۶

موسم ختامی حسیله فوق‌العاده تنزیلات صاتش

ՕԼԻՕՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

ԹԻՒ 336, ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՎԵՃԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻ

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ՊԱՏԵՂԱԴԻՐՆԵՐ

ԹԻՍՏ ԶԵՂԶՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐՈՎ

4—4

ՍԱՆԻԹՕՐ

ԲՈԼՈՐ ՀԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐԱԲԱՐ ՓՈԼԷՐԱՅԻ ԴԷՄ

ԶՕՐԱՒՈՐ ԶԷՆՔ ՄԸՆԷ

Երբոպայի թէ՛ հանրային վայրերուն և թէ տուներուն մէջ զործածուած այն զործիքը, որ չատ լաւ ընդունելութիւն գտած է, գարշահոտութեան առաջքը կ'առնէ և ամէն տեսակ մը բրտութիւնը բնաջինջ կ'ընէ։ Իրեն յատուկ անուշահոտութիւնը զովութիւն կուտայ մարմնոյն։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Երբոպայի մէջ հիւանդութիւններու դէմ ձեռք առնուած նախապուշական միջոցն է։ ՍԱՆԻԹՕՐի շնորհիւ է որ Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի և ուրիշ քաղաքների երկիրներու մէջ քոլերա, թիֆօ և ուրիշ հիւանդութիւններ չեն տարածուիր։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Պարտաւորիչ կերպով կը զործածուի Երբոպայի հանրային վայրերուն մէջ։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Կեանքի պահպանիչը ըլլալով ամէն տեղ անհրաժեշտ է։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Խիստ ազդեցիկ զործիք մը ըլլալուն, անիկա պէտք չէ անտրտաա դրաւուի ո՛չ մէկ տուն, դպրոց, զործարան, օթեւէր, հիւանդանոց, վերջապէս հանրային ու մասնաւոր ամէն վայրերէ և նոյն իսկ ճեմիչներէ ու միզանոցներէ։

Դալաթիա, Պալըզ Բազար, Էնիսմարտրի խանին թիւ 11 սենեակին մէջ «Մասիլիթ Սանիթօր»ի կողմէ միայն կը ծախուի։ 9—36

قاما قونیاغی وشرابلری خالص وحیله‌سزدر . بیوك بقالیه مغازه‌لرنده بولنور.

دیوسی : غلطه‌ده موخانه‌ده نومرو ۵۱

ՔՕՆԵԱՔ ԳԻՆԻՆԵՐ — ՔԱՄՊԱ

ՍԵՂԱՆԻ ԳԻՆԻՆԵՐ ԱՂԱՆԴԵՐԻ ԳԻՆԻՆԵՐ — ՔԱՄՊԱ

Ամէն մեծ նպարավաճառներու քով կը ծախուի։ Ընդհ. մթերանոցը Մամհանէ, թիւ 51, Կալաթա։ 100—20

ԱՐԴԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ—ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱ—ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԲՏԱՏԻ

ԳԻՇԵՐՕԹԻՆ ԵՒ ՑԵՐԵԿՆԵԱՑ

ՀԻՄՆԱՌՈՒԱԾ 1911 ԻՆ

ԲԵՐԱ—ՏԷՐԻԳԻՒՂ

Արդի վարժարանին առաջին տարեշրջանը կը սկսի առաջիկայ Սեպտեմբեր մէկին, իսկ դասախօսութիւնները՝ 5ին։ Մեր նպատակն է ուսանողներուն տալ բարձրագոյն և զործնական առողջ դաստիարակութիւն մը, որպէս զի պատանիները լիապէս գոհացնող։ Վարժարանին մէջ Հայերէնէ զատ Թուրքերէն և Ֆրանսերէն լեզուներու մեծ ուշ պիտի տրուի Մանկապարտէզէն սկսեալ։ Իսկ Զուսական, Բնական և Առեւտրական գիտութեանց մասնաւոր խնամք պիտի տարուի, ինչպէս որ ուսանողները հատատարապէս, Հայերէն, Թուրքերէն և Ֆրանսերէն լեզուներով, պիտի կրնան պատասխանել և առանց դժուարութեան հետեւիլ Օսմանեան Բարձրագոյն Վարժարաններու և Եւրոպական Համալսարաններու դասընթացքին և կամ զանազան առեւտրական հրապարակի յարմար անձնաներ։ Վարժարանիս մէջ կամաւոր և առանց փոխարինութեան պիտի առնդուին Անգլիերէն, Գերմաներէն և Յունարէն լեզուները։ Վարժարանս պիտի ունենայ կարող և ճանաչ ուսուցչական մարմին մը, որուն մէջ պիտի գտնուի նաեւ Ֆրանսացի մնայուն ուսուցիչ մը։

Մանրամասնութիւններու համար դիմել Բերա, Պէշիւքտէրէ ճանապարհ, Քոնտարաճի պարթիզան թիւ. 4, իսկ Եշ. և Շբ. կէս օրէ վերջ Մէրճան Զարշը Ռ. Մենասեանի կամրի վճառատուները։

Հիմնադիր Ինօրէն

ԱՐՍԱՀԱՄ ՀԱՅՐԻԿԵԱՆ

6—4

ԿԱՅՍ. ԼՒՍԷ ԱՂՋԿԱՆՑ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՆ. ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԲԱՑԵՏ ՓՈՐՁԵԼՈՒ Ի

30,000 տուփերէ բաղկացած վիճակահանութիւն մը սարքուած է աղջկանց կայս. լիսէին համար, որ Գանտրլիի մէջ պիտի բացուի մօտերս, օսմ. Ներքսան աղջկանց մասնաւորական մշակութեան նպաստելու հայրենասիրական նպատակով։ 2219 տուփերը զանազան պարգեւներ պիտի չանին։ Մեծ պարգեւը 3000 օսմ. ոսկի է։ Եկն 1000 ոսկիի զանազան պարգեւներ ալ կան։ Կէս տուփի գինն է մէկ օսմ. ոսկի. քառորդինը՝ կէս օսմ. ոսկի և 1/8ինը՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Այդ տուփերուն զնողի մարդ նպաստած կ'ըլլայ երկրին ամենէն կարեւոր և ամենէն օգտակար կրթական մէկ հաստատութեան, առանց հաշուելու վերոյիշեալ պարգեւները։ Տուփերու վաճառումէն զտուած արդիւնքը Օսմ. Կայս. Պանքան պիտի դրուի։ Թիրաժը տեղի պիտի ունենայ 1911 հոկտմ. 13ին, Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին օրը, Օսմ. Կայս. Պանքային կեդրոնատեղիին մէջ։ Յիշեալ պանքային և աղջկանց կայս. լիսէին վարչական մարմնոյն հսկողութեան ներքեւ։ Շնորհած պարգեւները պիտի վճարուին այդ սեպհականորական հաստատութեան կողմէ։ Օսմ. Կայս. Պանքան, Հանր. Պարտքի. Վարչութիւնը, ծխախոտի Բիժին անձնուիրաբար սատնձած ըլլալով տուփերու վաճառումը, տուփակ գնել ուզողները կրնան դիմել այդ հաստատութեանց կեդրոններուն կամ մանաւանդ Լուսաւորչեան զատանները մէջ։ Տուփակի նախագներուն համար մանաւոր պայմաններ։

35—27

բու մէջ թաղակոսական իշխանութիւնները քմահաճորէն տարբ կը գանեն ազկից ըմպելի ծախողներէն, և այդ տարբը «միրի»էն աւելի մեծ գումարի մը կը հասնի։ Արդ, ազկից ըմպելիներու կանոնագրին 16րդ յօդուածէն արամադրութեան համաձայն ուրիշ ո և է տարբ պէտք չէ գանձուի ազկից ըմպելի ծախողներէն։ Ներքին գործոց Նախարարութիւնը նահանգային իշխանութեանց չրջաբերական մը ուղղելով գնուցած է թէ թաղաքական իշխանութիւնները իրաւունք չունին տարբեր հաստատելու։ Ամէն տարբ, օրինաւոր հանգամանք մը ստանալու համար, պէտք է Խորհրդարանին կողմէ քննարկուի ու Սուլթանին կողմէ վաւերացուի։

ՄԱՔՐԻԼԷՕՅԻ ՈՃԻՐը

Ամբաստանեալ Մուսթաֆա Նազմի եղբայր և Սէրէյի երեսփոխան Տէրվիշ պէյ հարցաքննիչ դատաւորին յայտարարած է թէ եղբօրմէ Պոլիս եկածէդ, թէ Ամասիոյ-ինց հետ չէր գտնուեր։ Դարով Միւմթազ պէյի, տակաւին չէ գտնուած։ Եթէ երեւան չելլէ, անոր նկատմամբ օրինական արամադրութիւններ ձեռք պիտի առնուին։

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԴԻՐԲը

«Եէնի Կաղէթա» վերապատմութեամբ կը ծանուցանէ թէ նախարարներուն միջև անհամաձայնութիւն ծագած ըլլալով, Հաղբը փաշայի Դարլիճին անկումը հաստատական կը նկատուի։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԻՊԳԵՐԵՐ

ԳԻՍՏԱՆ ՓԼՈՒԶՈՒՄ.— Երէկ, կէս օրէն ետքը, Պոլսոյ կողմը գտնուող Նշան-Պաշիկեան դրասան տախտակամածը յանկարծ ամրոցիլին փլչելով՝ նոյն միջոցին հոն գտնուող երեք յաճախորդներ ինքզինքնին նկուղի մը մէջ գտան, մինչ գիրքերու տարափ մը, թեթեւ կամ լուրջ պարտնակութեամբ, կը տեղար իրենց գլուխին։ Բարեբախտաբար երեք յաճախորդներն ալ հրաշքով մը անվնաս պրծան այս արկածէն և անմոնկալ անկումէն։ Խանութին տէրը, Պ. Արշակ Պապիկեան, փլուզումի չրջանակէն դուրս մնացած ըլլալով, միայն պարզ հանդիսատես մը կրցաւ ըլլալ իր առջև պարզուող տեսարանին։

ԿԱՆԽԱՀԱՍ ՈՃԻՐԱԳՈՐԾ ՄԸ.— Պոլիս, Սուլթան Ահմէտ, երկու թուրք տղաներ, Նէյատթ և Խալիտ, 11 ու 12 տարեկան, կուռի բռնուելէն առջի օր։ Խալիտ դանակը քաշելով բուն հարուած մը իշխցուց ընկերոջը կռնակին։ Կանխահաս ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

ԽԵԼԱԳԱՐԻ ՄԸ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆը.— Կիրակի օր, գաւառացի յոյն մը, Նիքոլա անուն, խելագարութեան նշաններ ցոյց տալով, Սիրքէճիի մէջ անցորդներուն վրայ կը յարձակէր։ Զինուորի մը վրայ յարձակեցաւ, սուրը առնելու համար և անցորդներուն սպառնաց։ Ոստիկաններ օգնութեան հասնելով ձերբակալեցին խելագարը։

ՀՐԱՁԻՆԻ ԱՐԿԱԾ.— Գոնեայի մէջ հայ լուսայատիս մը, Կարապետ Նուսարեան, անցեալ օր իր կնոջ հետ դուրս կ'ելլէ, տունը ձգելով երկու տղաքը, որոնց մեծը տասերեք տարեկան։ Այս վերջինը ծնողքին բացակայութենէն օգուտ քաղելով տան մէջ գտնուող լեցուն հրացանը կ'առնէ ու կը սկսի խաղալ անոր հետ։ Զէնքը կը պայթի և գնդակը պզտիկ տղուն հանդիպելով կը սպաննէ զայն։

ՀՐԵՇՏԱՅԻՆ ՈՃԻՐ.— Տրապիզոնի մէջ վայրագ մարդ մը 4-5 տարու աղջկան մը պատիւը բռնաբարելով յոչոսած ուսրի մը մէջ ձգած է զայն։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Պատերազմական Ատանը մէյ մէկ չարաթ բռնաբարութեան ու 15ական ոսկի տուգանքի դատապարտուց «Էվտրան»ի պատասխանատու տնօրէն Հիւսնի էֆ.ն և Իզմիրնախորդ միութեարքի ձէմալ պէյը՝ նոյն թերթին մէջ հրատարակած յօդուածին համար։

„ԲԻԼԶՆԷՐ ՈՒՐՔՈՒԷԼ"
„PILSNER URQUELL"

Բիլզէն քաղաքի հասարակային հնչակաւոր զարնիջարարանին (Պիլզիկիչէս Պրաէհաուս) վարչութիւնը Կ. Պոլսէն Պ. Միխիթարի յանձնած է «Բիլզնէր Ուրքուէլ» հանրածանօթ զարնիջարին Թուրքիոյ մէջ վաճառումը։ Այդ ընտիր զարնիջարին պահպանութեանը պիտի հսկէ նոյն իսկ գործարանին կողմէ կարգուած մասնագէտ մը։ «Բիլզնէր Ուրքուէլ» սովորական և մեքենական խիստ ունեցող չիշերով պիտի ծախուի, հասը 2 զրուշի, սկսեալ 1911 յուլիս 22/4 օգոստոսէն, հետեւեալ տեղերուն մէջ. Բերա՝ Բօ-օրէրթիվի, Բրօսլաքիէօր աը Ֆրանս, Տէմէթրաքօ-բուլը եղրարք և Հէլմէս. Գալաթիա՝ Բօ-օրէրթիվի. Պոլիս՝ Բօ օրէրթիվի. Պալըք Բազար՝ Ն. Միխիթարի. Գասը քէօյ՝ Բօ-օրէրթիվի։ 6-5

ԴԵՂԱՏԱԳՈՐԾ Կ'ՈՒԶՈՒՄ

Կարող և փորձառու դեղագործ-խոյֆի մը պէտքը կայ, Պոլսոյ մէջ ախոտելու համար։ Փափաքողները թող դիմեն Սկիւտար Ամիրամ Թաշի դեղարանը։2—2

Պարս տրզի մասնեն բրնճի դրջեդե դիպլոմա ալան բր քաթա սանայի մատալասնի ահրազե մոֆք Պարս տրզի ագատեմիսի ազասնեն տրզի հաջի ապրահիմ ֆանդիքի զատե օսմանզատե տրզիխանեսնե մրաջաթ [մշքլեսնդ ղուանե] մանֆաթլարնի նամնե-թոսիյե ալան Պարս ագատեմիսնք սոք գբուլ ալտիքի մոդե մոջինջե ազմալ ալանլարդան մնոն գալե ճֆարնի թամին ալտիրմ. մոսմլեք սոք մոդե ֆաշլարդ դոխի ու ռոդ ալտիրմ.

ԱՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ

ՎԱՅԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՅԱՄ

ՆԱՈՒՄԱՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԱՇԽԱՐՀԻՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԻՍԿԱՊԷՍ

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ԶԸԻ
ԼՈՒՐՋ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԵԳԻ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա. խիւսրավէնտիկեար խան. թիւ 3, 4—14, 15
Մաքեռանոց. Պէշիկթաշ, Ամարեքէր. թիւ 44

Մօտերս մասնաճիւղեր պիտի բացուին
Մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն վրայ
ԲԵՐԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

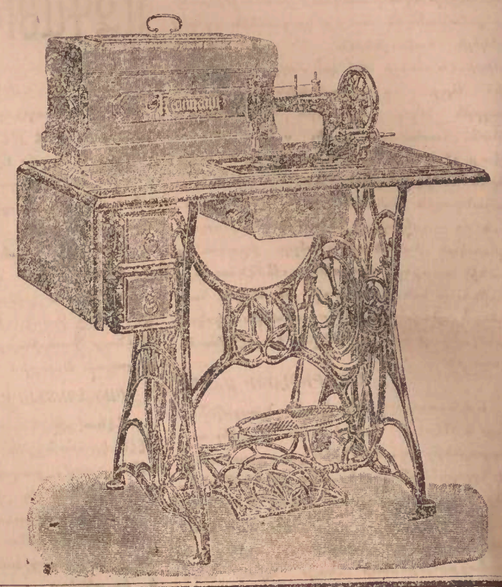

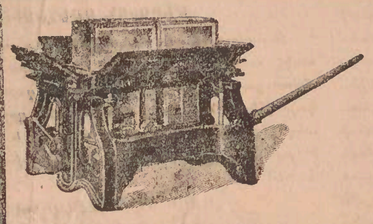

فرانسز مواد انشائیه مغازه‌سی : ت . تریقون ویه‌ئو خلفاری

غلطه‌ده : موخانه جاده‌سی نومرو ٦١

امور وانشاآت نافعه ایچون آلات وادوات وصنعی طاشلر اعماله مخصوص ماکنه‌لر

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹԵՐՈՒ

Թ. ԹՐԻՔՕՆ ՎԻԷՅՕ Յաչորդ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՄՈՄՀԱՆԷ, ԹԻՒ 61. 2—52

Հանրօգուտ տիպեր բէմ՝ց և հանքերու յատուկ գործիքներ և արուեստական քարերու յատուկ մեքենաներ։

ՏՈՔԹԷՕՐ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ

ՄԱՍՄԱՆԱԳԻՏ

ԱՐՏԵՒ ՀԻՒԱՆԴԱԳՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի Բժշկական Համալսարանի Սկնարու ժամանակ Քլինիքին մէջ մասնագիտացած Քիւնը կատարելագործած և Գինզվէնի հիւանդանոցին մէջ իբրեւ ակնաբոյժ երկար փորձառութիւն ստացած, մեծ խնամքով կը դարմանէ աչքի ամէն հիւանդութիւններ։ Շիլերը (cataracte) կը չտնէ առանց գործածութեան և ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած Բ. օֆ. ժամանակի գործիքով կարճատեսներու և հեռատեսներու յատուկ և փայլուն ուշգնող ակնոցներ կուտայ, ափրոդիտեան ախտէն առաջ եկած աչքի հիւանդութիւններ՝ երակներուն մէջ նորդեղ մը ներարկելով արմատապէս կը գարմանէ, և առանց քաջ պատճառելու կը կատարէ քարարաքի (բերրէ) և աչքի մերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն տեսողութիւնէ զուրկ և տեսեւ այրերուն տեղ բնականին յար և նման արուեստական աչքեր կը գետեղէ։ Հիւանդ կընդունի մինչեւ կէսօր, Պապէ-Դարու, Համիտիէ Սեպիլին դիմաց Բրիւնեան դեղարանը կէսօրէն վերջ Բերա, Շիտակ ճամբայ հեղինեական հիւպ՝տասարանին դիմաց 91 թիւ դարմանատունը։ Ուրբաթ օրեր նոյն դեղարանը, իսկ երեքշաբթի օրերը ցերեկէն վերջը իր տունը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանի. 24-50

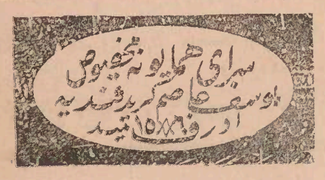

اوتوزسنه دنبری محترم مشتریلرینك خشنودیتلری ایچون اعمال وطبخ ایتدیکم برنجی قدیه‌صابونلری تالق وطوپراقدن واجزای مضره‌دن عاری اولەرق، خانەلرك صاچلرینی محافظه‌یه قارشو دفعاتله تجربه اولنمش وبایرات عالیشان قوقولی وقوقوسز ارمه‌لی صابونلرینك صورت اعماله برقات دها اعتنا ایدیلەرك فیئات مقطوعه ایله قوقولیسی یدی بچق، ارمه‌لیسی التی غروش، پراکنده دخی صاتیلور. بن قهوه‌سنك دخی اعلا وبرنجی نوعندن جلب ایتدیردیکم جهتله اوروپانك مخلوط ومغشوش قهوه‌لرندن مشتریلرینی قورتارمق وبوصورتله وطن ومملکته خدمت مفتخره اولمق اوزره قیه‌سی اون بش غروشه فروخت اولنمقده‌در، سپارش ایتمك ارزوسنده بولنانلر اصمه آلتنده یدی نومرولی مغازه‌یه تشریف ایتسونلر.

ԵՈՒՍՈՒՖ ԱՍԼԱՆ ԷՖԷՆԴԻԻ
ՃԱՌԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Ն՝. 7, ԱՄՄԱ ԱԼԹԻ, Ն՝. 7

Սոյն վաճառատունը երեսուն տարիէ ի վերմին հարար հանած է տարբեր կոն իր տեսակներովը, որոնք հեղինակութիւնը կ՝արդիպեն։ Հատուածա տանտներ ալ կ՝ծախուին։ Ամէն հանրանօթ վաճառատեսակներ, նէմէնի ընտիր խառնուած բերած ըլլալով, տասնհինգ դրուշի կը ծախէ։ 4—100

عثمانلی اطفال خسته خانه‌سی کوز طبیبی
فرانسه‌ده «امیه‌ن ـ سه‌ن ویقتور» سریریات
عینیه‌سی معاون سابقی
زراعت بانقه‌سی قارشوسنده ۲۱ نو ومرلی
خانه‌سنده جمعه‌دن ماعدا هر کون ساعت سکز دن
اون بره قدر خسته قبول ایتمکده‌در.

کوز طبیبی
دوقتور صالح سعید

ՏՕՔԹ. ՍԱԼԻՀ ՍԱԻՏ
ԱԿՆԱԲՈՅԺ ՕՍՄ. ՄԱՆԿԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԷՄԻԼԷՆ ՍԼԷՆ-ՎԻԹՕՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ԴԱՒԱԿԻՆ
Օ Գ Ն Ա Կ Ա Ն
Երկրագործական Պանքային զիմաց գտնուող թիւ 21 տան մէջ ամէն օր հիւանդ կ՝ընդունի, ժամը 8էն 11-ը ալ ի ուրբաթ օրերէ։

ماجر محمد فره فاشه

ՄԱՃԻՏ ՄԷՀՄԷՏ ԳԱՐԱԳԱՇ
ԲՕՇԱՖԻԷԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 11 ԵՒ 12

Սոյն առեւտրական հաստատութեան նշանաբանն է տեւտրական ալխարէի մէջ սա իմաստալից օրինքին հետեւիլ։ «Վերանորոգութեան ոգին կ՝ապահովէ յառաջդիմութիւնը»։ Եւրոպայի նամանուանի հաստատութեանց նման նոր վաճառատուն մը չինել տրուած է, ուր Թոշոֆիլի վերաբերեալ ամէն կարգի ապրանքներ կը գտնուին։ Վաճառատան Տէրը Եւրոպայի առեւտրական ամենէն կարեւոր կեդրոններուն մէջ բրած ուսումնասիրութեան հետեւիւ, բերել տուած է ամենավերջին նորաձեւութեամբ չինուած, կիներու և աղջկ յատուկ ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՊԼՈՒԶՆԵՐ, ԺԻՒԹԵՐԻ ԵՒ ԺԻՒԹՕՆՆԵՐ, տղերու և տղց համար ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՖԱՆԹԷԶԻ ԲԱՃԿՈՆՆԵՐ, ամրան յատուկ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ և վաճառատան գլխաւոր ապրանքը և մասնագիտութիւնը եղող ՖԱՆԵԼԱ, ԳՈՒԼՊԱՑ և ուրիշ չատ տեսակ ընտիր ապրանքներ։ Կը խնդրուի անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը, համոզուելու համար թէ հոն գտնուող ապրանքները ինչ ընտիր տեսակէ և որքան ժամանակ են։

Վաճառատունը Մանուտա Փաչա Շեքէրթի խանին կից 37 և 38 թիւ խանութներէն զատ ուրիշ մասնաճիւղ չունի։ Այս մասին յարգոյ յանձնորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի։ 25—52

ԱԼԼԻԱՆՑԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կենդրոնատեղի՝ ՃԷՆՈՎԱ
Ընկերութեան դրամագլուխը՝ 15 000.000 ֆրանք
Պահեստի դրամագլուխը՝ 35 000 000 ֆրանք
ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ ՃԷՆՈՎԱՅ, ՐՈՒԼԻ ՏԷ ՄԷՐԻՈՆՏԱՆ

Ընկերութեան Հիմնադիրները
Քրէֆրօ Իթալիանօ՝ Ճէնովա, Մանցի եւ Ընկ.՝ Հռոմ
Պանք Ֆիւր Հանտել եւ Ընկ.՝ Պերլին Նպաիօճսլ Պանք Ֆիւր Տէօյչլանտ՝ Պերլին
Տրեզներ Պանք՝ Պերլին. Մէրէ Ֆիքճ եւ Ընկ.՝ Մի նիխ
Քրէտի Անշբալ՝ Վիէննա. «Միւնիխ» Վերապահովագրական Ընկ. Միւնիխ
Լվան Մէհենգի. Ընդհ. Տնօրէն՝ Ճէնովա

Ընդհ. Տնօրէնի օգնական — ՏՕՔԹ. ԳՈ. ՄԷՐԻՆԳԻՆ
Ընդհ. Տնօրէն — ԼՎԼԻԱՆ ՄԷՐԻՆԳԻՆ

Ընդհ. գործակալներ ամբողջ Թուրքիոյ համար՝ ՍՓԱՍԼԻԹՍՍ ԵՂԲԱՔԲ
Ապիտ խան, Ղալաթիա

Կեանքի ապահովագրութիւն, խառն, օժիտի համար.—Զանազան ռակաղոյկեր.—Նոր և նպաստաւոր ստիպոյթներ.— Ինտա չափաւոր ապահովագիներ.— Ինտա անկախագիր պարմաններ.—Բացարձակ ապահովութիւն.— Սեղմող պայմաններու թաղակալութիւն.— Վնասներու և ապահովագիրներու արագ կարգադրութիւն։

ԳՈՐԾ ՍԻ ԵՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

Ընկերութեան դրամատուներն են՝
ՕՍՄ. ԱԼԱՅ. ՊԱՆԴԱՆ եւ ԲՐԷՏԻՏ ԼԻՕՆԼԷՆ

محمد فره فاشی زاده رشری

ԱՀՄԷՏ ԳԱՐԱԳԱՇՃԱՏԷ ՐԻԻԹՏԻ
ՄԷՋՏԱՆՃԸԳ, ԵԷՆԻ ԲՈՍԹԱԽԱՆԷ ՃԱՏՏԷՍԻ

Վաճառատան տէրը Եւրոպա կատարած ուղեւորութեան առթիւ վերջին նորաձեւութեան ու իր յարգոյ յաճախորդներուն ճաշակին համաձայն նոր ապրանքներ բերել տուած է։

ՄԵՆԱՖԷՔ ԵՒ ԲՈՒՐԴՆԷ ԿԵՐՊԱՄՆԵՐ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՄԲ ՆՈՒՐԲ ՃԵՐՄԱԿՆԴԷՆՆԵՐ, ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂՈՑ ՅԱՏՈՒԿ ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ ԵՒ ԺԻՒԹՕՆՆԵ ,ԴՄԵՐ

ԵՒ ԲՕՄԲԱՏՈՒՐ ՆՈՐԱՁԵՒ ՊԼՈՒԶՆԵՐ, ՁԵՌԲԻ ՆՈՒՐԲ ՔՈՍԱԿՆԵՐ ,ՊԱՏԱՌԱՔԱՂ, ԴԱՆԱԿ ԵՒ ԱՓՍԷՆԵՐ, ԳՈՒԼՊԱՑ ,ԹԱՇԿԻՆԱԿ ,ՖԱՆԵԼԱ ,ՁԵՌՆՈՑ, ՀՈՎԱՆՈՑ, ՔԱՇԵՐՈՒՍԻԷՆՆԵՐ ԵՒԱՅԼն։ 20—54

دوقتور عبدالله جودت
کوز هکیمی
استانبولده شهر اماتی قارشوسنده صباحلری آلافرانقه ساعت ۹ دن ۱۱ قدر واوکدن صکره آلافرانقه ۲ دن ٤ قدر خسته‌کانی قبول ایدر. جمعه و پازار مستثنادر.

ՏՕՔԹ. ԱՊՏՈՒԼԼԱ ՃԷՎԷԹ
Ա Կ Ն Ա Բ Ո Յ Ժ
Ուրբաթ և կիրակի օրերէ զատ, ամէն օր հիւանդ կ՝ընդունի Պոլիս, Բաղքալեարարանին դիմաց իր մասնատան դարմանատան մէջ, առտուան ժամը 9էն մինչև 11 և կէս օրէն ետքը ժամը 2—4 (Ը. Ե.)։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՔԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱԲՐԻԱՆ ԵՒ ՀԱՅԵԱԿԱՆ
Ն. ԲԱԴԷ ՍՈՒԸՆԿ.
ԺԱՄԱՆԱԿՈՒՄՆԵՐ
«Սիրքասի» յուլիս 11էն, Սեւ ծովէն։
«Իսնի», յուլիս 17էն Մարսիլիայէն։
«Ֆրիմի» յուլիս 25էն, Սեւ ծովէն։
«Սիրքասի» օգս. 1էն, Մարսիլիայէն։
«Իսնի» օգս. 8էն, Սեւ ծովէն։
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յուլիս 12էն, Դշ. առաւօտ ժամը 11էն, «Սիրքասի» չոգենաւը, նաւապետ Վէրնը, դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։
Յուլիս 18էն, Դշ., իրիկուան ժամը 4էն, «Իսնի» չոգենաւը, նաւապետ Պուլ, դէպի Տրապիզոն, Պաթում, Սամսուն և Նովոռոսիսք։
Յուլիս 26էն, «Ֆրիմի» չոգենաւը, նաւապետ Միրիէպէ, Դշ. օր, առաւօտեան ժամը 11էն կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսէյլ։
Օգոստ. 2էն, «Սիրքասի» չոգենաւը, նաւապետ Վէրկ, Դշ. օր, կէս օրէն յետոյ ժամը 4էն, դէպի Տրապիզոն, Պաթում և Նովոռոսիսք։
Օգոստ. 9էն, «Իսնի» չոգենաւը, նաւապետ Պուլ, Դշ. օր, առաւօտեան ժամը դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Աւստրեւամերիկեան
(Cie. de navigation Austro-Americaine)
ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ՝ընծայուին հայ համբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պատուաստ ունին։ Մնունդը թանկ չէ։ Ելեկտրական օդափոխում և մարքոնիի գրութեամբ անթել հեռագրիչ և դեղ ունի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեան համար դիմել գլխաւոր գործակալութիւն։

Զալաթիա. Շարայ իսկէլէսի թաղ, Լոյա Սիրիրէն գործակալութեան նամակին չէնքին դիմաց և Արապեան խանի վերեւ թիւ 24։ Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՖԻՐ ՔՈՒՐՄՈՒՇԻ

ՏՊԱԳՐԱՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Գ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ